

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΚΟΡΜΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2024-2025

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Στο Αναλυτικό Πρόγραμμα της Λογοτεχνίας Λυκείου (υποχρεωτικό μάθημα στο πλαίσιο των Νέων Ελληνικών) η ύλη αναδομείται στα μέτρα μιας ιστορικής – γραμματολογικής προσέγγισης. Επιπλέον, αυτή ανανεώνεται σε μεγάλο βαθμό και συγχρόνως διαφοροποιούνται, σε ορισμένα σημεία, οι μεθοδολογικές εισηγήσεις για τη διδασκαλία της, ενώ προτείνεται ο συνδυασμός της προσφοράς της με **διακειμενικές** και, όπου είναι δυνατόν, με διαθεματικές προσεγγίσεις, καθώς και με την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας και άλλου εποπτικού υλικού. Η διδακτική της Λογοτεχνίας στο Λύκειο αναδιαμορφώνεται, ώστε να είναι συμβατή με την τρέχουσα διδακτική πρακτική στο Γυμνάσιο και να αποτελεί ομαλή συνέχειά της: Πιο συγκεκριμένα:

1. **Η αρχή της συνεξέτασης μορφής-περιεχομένου** διέπει κάθε μάθημα Λογοτεχνίας σε όλες τις φάσεις του, από την πρόκληση ενδιαφέροντος έως την αξιολόγηση, προφορική και γραπτή. Για τον σκοπό αυτό, ο/η διδάσκων/διδάσκουσα δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε ερωτήσεις και δραστηριότητες που προωθούν την υλοποίηση της πιο πάνω αρχής και ασκεί τους/τις μαθητές/μαθήτριες του τόσο στην αξιοποίηση του σχολικού *Λεξικού λογοτεχνικών όρων* όσο και στη χρήση των όρων αυτών στον προφορικό και στον γραπτό λόγο.
2. Στο επίκεντρο της διδασκαλίας και της αξιολόγησης, και με οδηγό τους σχετικούς δείκτες, τοποθετείται **ο λογοτεχνικός γραμματισμός**, όχι ως διδασκαλία θεωρίας της λογοτεχνίας ερήμην των κειμένων, αλλά πάντοτε σε συνάρτηση με τα εκάστοτε κείμενα και με στόχο την ανάδειξη της λογοτεχνικότητάς τους. Ως εκ τούτου, ο λογοτεχνικός γραμματισμός και οι συναφείς δείκτες επιτυχίας και επάρκειας αποτελούν σημαντική παράμετρο της διδασκαλίας, χωρίς ωστόσο να συνιστούν αυτοσκοπό. Εξίσου σημαντικές παράμετροι είναι και το αξιακό περιεχόμενο, οι βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης καθώς και η αισθητική απόλαυση του λογοτεχνικού κειμένου. Απώτερος σκοπός της διδασκαλίας στοιχείων λογοτεχνικού γραμματισμού είναι, σταδιακά, να καταστούν οι μαθητές/μαθήτριες επαρκείς αναγνώστες της λογοτεχνίας.
3. Ο αξιακός και ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας του μαθήματος πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο της διδασκαλίας, ώστε το αξιακό περιεχόμενο των λογοτεχνικών κειμένων να μην υποβαθμίζεται. Προτείνεται να αποδίδεται στη διδασκαλία ισοζυγισμένη έμφαση τόσο στο αξιακό περιεχόμενο όσο και στον λογοτεχνικό γραμματισμό, με αξιοποίηση του βιωματικού στοιχείου, της μαθητοκεντρικής διδασκαλίας και της συστηματικής καλλιέργειας των ικανοτήτων της διά βίου μάθησης.
4. Νοείται ότι οι δείκτες βασικών ικανοτήτων διά βίου μάθησης υλοποιούνται συστηματικά και σπειροειδώς σε όλα τα μαθήματα, με επιλογή της κατάλληλης κάθε φορά ικανότητας και του συναφούς δείκτη, ανάλογα με το εκάστοτε διδασκόμενο λογοτεχνικό κείμενο. Μέσω της σπειροειδούς διάταξης των δεικτών να επιδιώκονται η καλλιέργεια και η εμπέδωση δεξιοτήτων και στάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τον παιδευτικό χαρακτήρα του μαθήματος.
5. Στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη του Αναλυτικού Προγράμματος, που ακολουθεί, δίνονται τα κείμενα που προτείνονται για συστηματική διδασκαλία, μαζί με τον διαθέσιμο χρόνο σε διδακτικές περιόδους, καθώς και συνακόλουθες προτάσεις διακειμενικής και διαθεματικής ανάγνωσης, που δεν εξαντλούν ασφαλώς το εύρος των διαθέσιμων αναφορών και ερμηνευτικών προτάσεων των κειμένων. Διευκρινίζεται ότι **δεν είναι δυνατόν να διδαχθούν όλα τα**

λογοτεχνικά κείμενα με τη διδακτική πρακτική της συνανάγνωσης, δεδομένου ότι στο Λύκειο η κατάταξη της ύλης του μαθήματος της Λογοτεχνίας είναι ιστορική – γραμματολογική και όχι θεματική,. Επομένως, διδάσκονται συστηματικά τα προβλεπόμενα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα κείμενα και γίνεται συστηματική συνανάγνωση μερικών από αυτά (τα οποία καθορίζονται στο Περίγραμμα Ύλης) με άλλα κείμενα, με κριτήριο προκαθορισμένους ενδεικτικούς άξονες συνανάγνωσης, στη βάση των δεικτών επιτυχίας και επάρκειας. Αυτά μπορούν να αξιοποιηθούν σε διάφορες φάσεις της διδασκαλίας του βασικού κειμένου, χωρίς ωστόσο η χρονική διάρκεια της αξιοποίησής τους στην τάξη να είναι δυσανάλογα μεγάλη σε σύγκριση με τον χρόνο διδασκαλίας του πρώτου. Από την άλλη, είναι σημαντικό να προσεχθεί ότι η συνανάγνωση των κειμένων δεν ενδείκνυται να υποβαθμίζεται ως ολιγόλεπτη καταληκτική δραστηριότητα του μαθήματος, αλλά πρέπει να εντάσσεται λειτουργικά σε αυτό και κατά διαστήματα να αξιολογείται, δεδομένου ότι η εξέταση των μαθητών/μαθητριών σε αδιάκτο λογοτεχνικό κείμενο, για σύγκριση με διδαγμένο, εισάγεται στα διαγωνίσματα και στα εξεταστικά δοκίμια Λογοτεχνίας.

ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

- ⊗ *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β' Γενικού Λυκείου*, Β' Τεύχος, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012.= ΚΝΕΛ Β'
- ⊗ *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ' Γενικού Λυκείου*, Γ' Τεύχος, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012.=ΚΝΕΛ Γ'
- ⊗ *Ανθολογία Νεοελληνικής Ποίησης, Για την Τρίτη Λυκείου*, ΥΑΠ, Λευκωσία, 2004.=ΑΝΠ Γ'
- ⊗ *Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας*, Τόμος Β', ΥΠΠ, ΠΙ, ΥΑΠ, Λευκωσία, 2012. = ΚΚΛ Β'
- ⊗ *Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2004. = ΛΛΟ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΎΛΗΣ (55 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

Σημείωση 1: Στη στήλη *διδασκτέα ύλη Λογοτεχνικά Κείμενα* σημειώνονται τα κείμενα που προορίζονται για συστηματική διδασκαλία, είναι δηλαδή διδασκτέα και εξεταστέα.

Σημείωση 2: Στις στήλες *ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ* και *ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΡΚΕΙΑΣ* σημειώνονται οι αντίστοιχοι δείκτες που καλούνται να καλύψουν οι εκπαιδευτικοί για κάθε κείμενο. Νοείται ότι οι Δείκτες του Λογοτεχνικού Γραμματισμού, οι Γενικοί Δείκτες, οι Δείκτες Αξιακού Περιεχομένου¹ και οι δείκτες διά βίου μάθησης υλοποιούνται σπειροειδώς και σε συνάρτηση με τους Δείκτες Λογοτεχνικού Γραμματισμού, σε όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Σημείωση 3: Στη στήλη *ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ- ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ* προτείνονται κείμενα που θα αξιοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί, είτε για απλή, είτε για συστηματική συνανάγνωση. **Τα κείμενα για συστηματική συνανάγνωση διδάσκονται υποχρεωτικά, αλλά δεν περιλαμβάνονται στην εξεταστέα ύλη της Ενιαίας Τελικής Απολυτήριας Γραπτής Εξέτασης και των Παγκόσμιων Εξετάσεων.** Τα κείμενα για απλή συνανάγνωση είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν κατά την κρίση του διδάσκοντος, δηλαδή δεν διδάσκονται υποχρεωτικά. Επίσης προτείνονται δραστηριότητες που μπορούν να αξιοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί, κατά την κρίση τους και με δυνατότητα ατομικής επιλογής, στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, της διακαλλιτεχνικότητας, της διακειμενικότητας, της

¹ Δείκτες Λογοτεχνικού Γραμματισμού, Γενικοί Δείκτες, Δείκτες Αξιακού Περιεχομένου και οι Δείκτες Δια Βίου Μάθησης Γ' Λυκ. Κ.Κ. βλ.: <http://logom.schools.ac.cy/index.php/el/logotechnia/analytiko-programma>

συνανάγνωσης-συνεξέτασης των κειμένων, καθώς επίσης των μικρών εργασιών τύπου project, ανάλογα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, τα ενδιαφέροντα και το επίπεδο των μαθητών/-τριών τους.

Σημείωση 4: Οι ενδεικτικές δραστηριότητες εξυπηρετούν στην υλοποίηση συγκεκριμένων δεικτών που αναγράφονται στην παρένθεση. Για τους Δείκτες της Διά Βίου Μάθησης, βλ. ΔΔΒΜ, για τους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας, βλ. ΔΕΕ.

Σημείωση 5: Οι περίοδοι που σημειώνονται στην πέμπτη στήλη είναι ενδεικτικές.

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ (30 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑΔ/ΔΙΑΣ
Κ. Π. Καβάφης, «Αλεξανδρινοί Βασιλείς» (ΑΝΠ Γ΄, σσ. 50-51)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο. 	<p>- η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλάω) στα ποιητικά κείμενα:</p> <p>α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου)</p> <p>β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς»)</p> <p>γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που μένει να ανιχνευθεί</p>	<p>➤ Συστηματική συνανάγνωση του ποιήματος «Αλεξανδρινοί βασιλείς» με το ποίημα του Κ. Π. Καβάφη «Περιμένοντας τους βαρβάρους» (ΑΝΠ Γ΄, σσ. 45-46). Ενδεικτικοί άξονες (παράμετροι) συνανάγνωσης: α) Δείκτες Ε/Ε 7, 17 (η ειρωνεία ως κώδικας αμφισημίας), β) ποιητική σκηνοθεσία (λ.χ. πρόσωπα, χώρος, ενδυματολογικός κώδικας) σε συνάρτηση με τα ποιητικά σύμβολα (Δείκτης 3).</p> <p>➤ Δυνατότητα ακρόασης του ποιήματος: https://www.youtube.com/watch?v=</p>	4

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Κ. Π. Καβάφης, «Αλεξανδρινοί Βασιλείς» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	<p>- σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και</p> <p>- συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)</p>	<p>E23cNY_muγM</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Μπορούν, ακόμη, να προσεγγισθούν κατά τρόπο διακειμενικό –σε σχέση με το διδασκόμενο ποίημα του Καβάφη– τα ποιήματα: «Απολείπει ο θεός Αντώνιον» (ΑΝΠ Γ', σ. 47), «Τείχη» (ΑΝΠ Γ', σ. 40), «Τα παράθυρα» (ΑΝΠ Γ', σ. 41), «Ο βασιλεύς Δημήτριος» (ΑΝΠ Γ', σ. 47), «Θερμοπύλες» (ΑΝΠ Γ', σ. 43), «Che fece... il gran rifiuto» (ΑΝΠ Γ', σ. 43), «Όσο μπορείς» (ΑΝΠ Γ', σ. 49-50), «Έν Σπάρτη» (ΑΝΠ Γ', σ. 49), «Επιτύμβιον Αντιόχου, Βασιλέως Κομμαγηνής» (ΑΝΠ Γ', σσ.51-52). ➤ Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project. Να δοθούν παραδείγματα από την καβαφική ποίηση με στόχο την ανίχνευση των γνωρισμάτων της	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη σημασία του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	<p>1. η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων</p> <p>2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. ο Οδυσσέας, η Ελένη, τα τείχη)</p> <p>3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης</p>		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Κ. Π. Καβάφης, «Αλεξανδρινοί Βασιλείς» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν στα κείμενα κώδικες αμφισημίας, όπως η παρωδία, η σάτιρα, η ειρωνεία, και να διακρίνουν με ποιον τρόπο ανατρέπουν το έκδηλο νόημα του κειμένου. 	<p>- παρωδία (προϋποθέτει ένα λογοτεχνικό πρότυπο), σάτιρα (είναι συνήθως «επικαιρική» και μπορεί να έχει σαφή κοινωνική αιχμή), ειρωνεία (έχει διττή όψη, καθώς αποκαλύπτει την αντίθεση ανάμεσα στο είναι και το φαίνεσθαι, στα λόγια και τα έργα, στο πρόσωπο και το προσωπείο)</p> <p>- οι πιο πάνω τρόποι σε λογοτεχνικά κείμενα όχι κατ' ανάγκη «χιουμοριστικά»</p> <p>- άλλες εξωλογοτεχνικές μορφές έκφρασης του κωμικού (εικαστικές τέχνες, θέατρο, μουσική, γκράφιτι)</p>	<p>ποίησης του Κ. Π. Καβάφη ή συγκεκριμένων αξόνων π.χ. η ειρωνεία στον Καβάφη, η θεατρικότητα στην ποίηση του Καβάφη κ.ά. (Βλ. ΔΔΒΜ 40, σ. 18)</p> <p>➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της εκτενούς βιβλιογραφίας και του διαδικτύου για καλύτερη γνωριμία με το έργο του Κ.Π. Καβάφη, π.χ. ακρόαση ανάγνωσης του ποιήματος, συζητήσεις για τον τρόπο γραφής/την ποιητική του, την επιλογή και την ανάδειξη θεμάτων που απασχολούν τον ποιητή, κριτικές για το έργο του κ.ά.</p> <p>➤ Δυνατότητα αξιοποίησης των ακόλουθων ταινιών-παραγωγών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου (ΠΙΚ): «Κ.Π. Καβάφης, Εγκλεισμός και Παγίδευση» και «Το σπίτι του Κωνσταντίνου Καβάφη, Ο κλειστός τόπος της μοναχικότητας» (βλ. http://paragoges.pi.ac.cy/?cat=35) Επίσης μπορούν να παρακολουθήσουν την ταινία «Καβάφης» (Σκηνοθεσία: Γ. Σμαραγδής), Η Μηχανή του Χρόνου - Η ζωή και το έργο του Κ.Π.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στοιχεία θεατρικότητας στο λογοτεχνικό κείμενο. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. σύγκρουση χαρακτήρων (ήθος) 2. σκηνικό (χώρος, χρόνος, 3. ενδυματολογικός κώδικας 4. έμμεσες σκηνικές οδηγίες 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική / συλλογική συνείδησή τους. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία 2. η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Κ. Π. Καβάφης, «Αλεξανδρινοί Βασιλείς» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τις διαφορές και τις ομοιότητες του λόγου της Ιστορίας από τον λόγο της Λογοτεχνίας. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. οι γνώσεις και πληροφορίες που μας παρέχει ένα λογοτεχνικό έργο και οι αντίστοιχες από βιβλία Ιστορίας ή άλλες πηγές 2. οι τρόποι της λογοτεχνικής μετάπλασης της ιστορικής ύλης 	<p><i>Καβάφη</i> (https://www.youtube.com/watch?v=w0Gg7gEfPIw) ή και αποσπάσματα από θεατρικές παραστάσεις βασισμένες στην ποίηση του Καβάφη (Ενδεικτικά: - <i>Νερά της Κύπρου, της Συρίας και της Αιγύπτου. Σπουδή στον θεατρικό Καβάφη</i>. Παραγωγή ΘΕΠΑΚ 2013 https://www.youtube.com/watch?v=vI8N04JJTj4 - <i>Κ. Π. Καβάφης</i>. <i>Αυτοβιογραφούμενος</i>. Θέατρο Τζένη Καρέζη, 2014 - <i>Κ. Π. Καβάφης</i>, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας 2000 - <i>Κ.Π. Καβάφης – Ο υμνωδός της Αλεξάνδρειας</i>, Σκην. Λ. Τσάγκας) Οι μαθητές/-τριες να προβούν σε σχόλια και παρατηρήσεις. ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης των συμφραστικών πινάκων στην «Ανεμόσκαλα» (https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html): (ανθολόγηση στίχων που περιέχουν τις λέξεις «Αλεξάνδρεια», «Αλεξανδρινοί» στην ποίηση του</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά κ.ά. προβλήματα, παλαιότερα και σύγχρονα. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τα κοινωνικο-ιστορικά προβλήματα που προσεγγίζουν τα λογοτεχνικά κείμενα 2. Η σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία και την ιστορία και ο τρόπος με τον οποίο αυτά επηρεάζουν τον άνθρωπο 3. Σύγχρονα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, οικολογικά προβλήματα και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής του ανθρώπου 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. οι ανθρώπινοι χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα 2. οι σχέσεις ανάμεσα στους κατέχοντες δύναμη (πολιτική, οικονομική) και τους αδύναμους 3. οι σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα 4. θετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Κ. Π. Καβάφης, «Αλεξανδρινοί Βασιλείς» (συνέχεια)		αγάπη, έρωτας, αλληλεγγύη, σεβασμός, επιβολή, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίηση	Κ.Π. Καβάφη) και εξαγωγή σχετικών συμπερασμάτων ➤ Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, να επιχειρηματολογούν (αγώνες λόγου) για τη στάση των πολιτικών απέναντι στον λαό και γενικά για το πώς διαμορφώνεται στις μέρες μας η σχέση εξουσίας -πολιτών (Βλ. ΔΔΒΜ 41, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, να αναπτύσσουν σε δοκιμακό λόγο την άποψή τους για το πώς διαμορφώνεται στις μέρες μας η σχέση εξουσίας - πολίτη και πώς μπορεί η παιδεία/εκπαίδευση να διαμορφώσει πολιτική συνείδηση. (Βλ. ΔΕΕ 26) ➤ Στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής δυνατότητα γραφής ενός δικού τους ποιήματος στο οποίο θα είναι εμφανής η συνομιλία με τον Καβάφη.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν την ικανότητα να ενεργούν ως υπεύθυνοι πολίτες.	<ul style="list-style-type: none"> • αποτελεσματική συνδιαλλαγή με άλλους σε θέματα κοινού ή δημόσιου ενδιαφέροντος • διαμόρφωση υπεύθυνης και εποικοδομητικής στάσης στη βάση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων • υποστήριξη της κοινωνικής και πολιτισμικής πολυμορφίας, της ισότητας των φύλων και της κοινωνικής συνοχής, των βιώσιμων τρόπων ζωής, της προώθησης ενός πολιτισμού ειρήνης και μη-βίας, καθώς και της ετοιμότητας για σεβασμό της ιδιωτικότητας των άλλων και για την ανάληψη ευθύνης για το περιβάλλον		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Κ. Π. Καβάφης, «Αλεξανδρινοί Βασιλείς» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν την ικανότητα υπεύθυνης χρήσης και ενασχόλησης με τις ψηφιακές τεχνολογίες, με αυτοπεποίθηση και κριτικό πνεύμα, για τη μάθηση, την εργασία και τη συμμετοχή στην κοινωνία.	<ul style="list-style-type: none"> • κατανόηση του τρόπου με τον οποίο υποστηρίζεται η επικοινωνία, η δημιουργικότητα και η καινοτομία με τις ψηφιακές τεχνολογίες • καλλιέργεια κριτικής στάσης σε ό,τι αφορά την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και τις επιπτώσεις των πληροφοριών και των δεδομένων που διατίθενται με ψηφιακά μέσα • ικανότητα χρήσης, πρόσβασης, φιλτραρίσματος, αξιολόγησης ψηφιακού περιεχομένου • χρήση ψηφιακών τεχνολογιών στην κοινωνική ένταξη, τη συνεργασία με τους άλλους και τη δημιουργικότητα	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Μελέτη των τρόπων με τους οποίους τα ιστορικά / πολιτικά / κοινωνικά δεδομένα αποτελούν το «χαλί» του λογοτεχνικού κειμένου, πάνω στο οποίο τοποθετούνται η πλοκή, τα γεγονότα, οι λογοτεχνικοί χαρακτήρες, η οπτική γωνία. (βλ. ΔΕΕ 27) ➤ Δυνατότητα συζήτησης για τον διάλογο λογοτεχνίας – ιστορίας με βάση τα ιστορικά ποιήματα του Κ.Π. Καβάφη ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης, σε συνάρτηση με το μάθημα της Ιστορίας: Ιστορικές πληροφορίες για το περιστατικό στο οποίο αναφέρεται στο ποίημα. ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το ποίημα που διάβασαν, όπως δημιουργία ζωγραφικών πινάκων ή συνθέσεων (τα πρόσωπα ή το σκηνικό που περιγράφεται στο ποίημα) ή ταινίας μικρού μήκους με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την	

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Κ. Π. Καβάφης, «Αλεξανδρινοί Βασιλείς» (συνέχεια)			αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ.17) ➤ Σύνθεση - με τη μορφή ψηφιακής αφήγησης - του ποιήματος, αξιοποιώντας εφαρμογές, όπως το bookcreator, comicstripcreator κ.ά.). (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ. 17)	
✚ Η Γενιά του '30: Ποίηση				(συνολικά: 14)
Γιώργος Σεφέρης, «Ελένη» (ΚΝΕΛ Β', σσ. 209-213 ή ΑΝΠ Γ', σσ. 86-88)	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν χαρακτηριστικά των κυριότερων ευρωπαϊκών λογοτεχνικών ρευμάτων του τέλους του 19^{ου} αιώνα και του 20^{ου} αιώνα στη νεοελληνική ποίηση του 20^{ου} αιώνα. 	<p>1. Χαρακτηριστικά των κυριότερων ευρωπαϊκών λογοτεχνικών ρευμάτων του τέλους του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα που εντοπίζονται ως απηχήσεις / επιδράσεις στην ελληνική λογοτεχνία του 20^{ου} αιώνα:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ συμβολισμός: -νέα σημασιοδότηση και χρήση του συμβόλου: λειτουργία των αντικειμένων ως συμβόλων του εσωτερικού κόσμου (ψυχικού και νοητικού) -περιορισμός στο ελάχιστο του εννοιολογικού περιεχομένου -δημιουργία «καθαρής», «μελωδικής» ποίησης, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της εκτενούς βιβλιογραφίας και του διαδικτύου για καλύτερη γνωριμία με το έργο του Γ. Σεφέρη, π.χ. ακρόαση ανάγνωσης του ποιήματος, συζητήσεις για τον τρόπο γραφής/την ποιητική του, την επιλογή και την ανάδειξη θεμάτων που απασχολούν τον ποιητή, κριτικές για το έργο του κ.ά. ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης των συμπραστικών πινάκων στην «Ανεμόσκαλα» (αναζήτηση του ονόματος «Ελένη» στην ποίηση του Γ. Σεφέρη και άλλων Ελλήνων ποιητών) και εξαγωγή σχετικών συμπερασμάτων σχετικά με τη μορφή της Ελένης σε κάθε ποίημα. 	5

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Σεφέρης, «Ελένη» (συνέχεια)		μουσικότητα, υποβλητικότητα -η ποίηση έχει ως αντικείμενο την ίδια την ποίηση απαλλαγμένη από καθετί μη ποιητικό	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project: α) Να προσεγγίσουν ποιήματα με θεματική «Ο αρχαιοελληνικός μύθος στη νεοελληνική ποίηση», β) Να μελετηθούν τα ποιήματα που ανήκουν στην ποιητική συλλογή του Γ. Σεφέρη <i>Ημερολόγιο Καταστροφώματος, Γ' και να ανιχνευθούν οι συσχετισμοί με την αρχαία τραγωδία του Ευριπίδη (Βλ. ΔΔΒΜ 40, σ. 18)</i> ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης, σε συνάρτηση με το μάθημα της Ιστορίας, να διερευνήσουν την αρχαία και νεότερη ελληνική ιστορία, ειδικά την σύγχρονη του Σεφέρη ιστορική πραγματικότητα ως αφορμή για τον ποιητή και εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικών με την ιστορικότητα της λογοτεχνικής παραγωγής. ➤ Μελέτη των τρόπων με τους οποίους τα ιστορικά / πολιτικά / κοινωνικά δεδομένα αποτελούν το «χαλί» του	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	- η « φωνή που μιλάει » (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα: α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που μένει να ανιχνευθεί		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	- σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και - συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό,		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Σεφέρης, «Ελένη» (συνέχεια)		κύκλος προώθιστο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)	λογοτεχνικού κειμένου, πάνω στο οποίο τοποθετούνται η πλοκή, τα γεγονότα, οι λογοτεχνικοί χαρακτήρες, η οπτική γωνία. (βλ. ΔΕΕ 27)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη σημασία του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων 2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. ο Οδυσσεύς, η Ελένη, τα τείχη) 3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της ταινίας-παραγωγής του ΠΙΚ «Ελένη» (βλ. http://paragoges.pi.ac.cy/?cat=35) Οι μαθητές/-τριες να προβούν σε σχόλια και παρατηρήσεις. Μπορούν να παρακολουθήσουν επίσης: <ul style="list-style-type: none"> - Απαγγελία Σεφέρη https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=jU9NkXLRZ1U - «Όταν ο Σεφέρης βραβεύτηκε με το Νόμπελ Λογοτεχνίας» https://www.youtube.com/watch?v=j1WQ0dDWqVA https://www.youtube.com/watch?v=j1WQ0dDWqVA&t=60s ➤ Δυνατότητα ακρόασης μελοποιημένων στίχων του ποιήματος, π.χ. Μουσική: Ηλίας Ανδριόπουλος, Ερμηνεία: Μ. Μητσιάς https://www.youtube.com/watch?v=paDns0XuCrk 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στοιχεία θεατρικότητας στο λογοτεχνικό κείμενο. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. σύγκρουση χαρακτήρων (ήθος) 2. σκηνικό (χώρος, χρόνος, 3. ενδυματολογικός κώδικας 4. έμμεσες σκηνικές οδηγίες 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική / 	<ol style="list-style-type: none"> 1. το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία 2. η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Σεφέρης, «Ελένη» (συνέχεια)	συλλογική συνειδησή τους.	εξελιξείς στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, να επιχειρηματολογούν (αγώνες λόγου) για τη ματαιότητα των πολέμων και να δώσουν παραδείγματα από τη σύγχρονη πραγματικότητα που επιβεβαιώνουν τη θέση αυτή. (Βλ. ΔΔΒΜ 41, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, να αναπτύσσουν σε δοκιμακό λόγο την άποψή τους για το πώς ο πόλεμος λειτουργεί διαχρονικά στις ζωές των ανθρώπων, πώς τις αλλάζει και ποιες οι συνέπειές του στην ψυχολογία των ανθρώπων. (Βλ. ΔΕΕ 26) ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το ποίημα που διάβασαν, όπως δημιουργία ζωγραφικών πινάκων ή συνθέσεων, π.χ. η φυσιογνωμία της Ελένης όπως απεικονίζεται στο ποίημα με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τις διαφορές και τις ομοιότητες του λόγου της Ιστορίας από τον λόγο της Λογοτεχνίας.	1. οι γνώσεις και πληροφορίες που μας παρέχει ένα λογοτεχνικό έργο και οι αντίστοιχες από βιβλία Ιστορίας ή άλλες πηγές 2. οι τρόποι της λογοτεχνικής μετάπλασης της ιστορικής ύλης		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι στην πολιτισμική τους κληρονομιά και στα στοιχεία που συνθέτουν την εθνική τους ταυτότητα.	1. οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του κόσμου της Κύπρου 2. ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις παραδόσεις του ελληνικού κόσμου και στις παραδόσεις άλλων λαών		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά κ.ά. προβλήματα, παλαιότερα και σύγχρονα.	-Τα κοινωνικο-ιστορικά προβλήματα που προσεγγίζουν τα λογοτεχνικά κείμενα -Η σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία και την ιστορία και ο τρόπος με τον οποίο αυτά επηρεάζουν τον άνθρωπο -Σύγχρονα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, οικολογικά προβλήματα		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Σεφέρης, «Ελένη» (συνέχεια)		και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής του ανθρώπου	(Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ.17) ➤ Σύνθεση - με τη μορφή ψηφιακής αφήγησης - του κείμενου αξιοποιώντας εφαρμογές, όπως το bookcreator, comicstripcreator κ.ά.). (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ. 17)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν συνείδηση ενεργού δημοκρατικού πολίτη.	<ul style="list-style-type: none"> • το περιεχόμενο και η ιστορικότητα θεμελιωδών αξιών και δικαιωμάτων του ανθρώπου (ελευθερία, ειρήνη, δικαιοσύνη, ισότητα), με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση -μέσα από τη μελέτη των λογοτεχνικών κειμένων- μιας κοινωνικά υπεύθυνης στάσης και αγωνιστικής συμπεριφοράς για ζητήματα που αφορούν σε θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και οικουμενικές αξίες.		
Οδυσσέας Ελύτης, <i>Αξιον εστί, Τα Πάθη</i> , «Άσμα ι΄» (ΑΝΠ Γ΄, σσ. 140-141)	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν τα κύρια γνωρίσματα των σταθμών της νεοελληνικής λογοτεχνίας του 20^{ού} αιώνα.	Ενδεικτικά γνωρίσματα των σταθμών της νεοελληνικής λογοτεχνίας του 20 ^{ού} αιώνα. Νοείται ότι παρατίθενται γνωρίσματα που αφορούν μόνο τα κείμενα του περιγράμματος ύλης: <ul style="list-style-type: none"> • Γενιά του '30: -ρήξη με το «μίζερο» λογοτεχνικό παρόν -πίστη στο μέλλον, στη ρώμη της γυμνασμένης και υγιούς νεότητας, στην ατομικότητα και την ελεύθερη βούληση, στη δημιουργική	➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της εκτενούς βιβλιογραφίας και του διαδικτύου για καλύτερη γνωριμία με το έργο του Οδ. Ελύτη, π.χ. ακρόαση ανάγνωσης του ποιήματος, συζητήσεις για τον τρόπο γραφής/την ποιητική του, την επιλογή και την ανάδειξη θεμάτων που απασχολούν τον ποιητή, κριτικές για το έργο του κ.ά. ➤ Δυνατότητα ακρόασης του μελοποιημένου ποιήματος	4

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Οδ. Ελύτης, <i>Άξιον εστί, Τα Πάθη</i> , «Άσμα ι΄» (συνέχεια)		φιλοδοξία, στη δύσκολη τέχνη -ανανέωση της ποίησης και της πεζογραφίας, στροφή προς ευρύτερους ορίζοντες και εγκατάλειψη της ηθογραφίας -ανίχνευση σύνθετων ψυχολογικών καταστάσεων	(Μουσική: Μ. Θεοδωράκης, Ερμηνεία: Γρ. Μπιθικώτσης) https://www.youtube.com/watch?v=Dsfvf_bg_W4 ➤ Δυνατότητα αναζήτησης στον Τύπο και στο διαδίκτυο συνεντεύξεων του ποιητή. Προτείνεται να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες και να παρουσιάσουν οργανωμένα προς συζήτηση στην ολομέλεια τα δεδομένα της έρευνάς τους σε συνάρτηση με το λογοτεχνικό έργο (βλ. ΔΕΕ 27) Ενδεικτικά: - Οδ. Ελύτης (Συνέντευξη Τύπου) https://www.youtube.com/watch?v=bQ3vGSvujYE -Ο Ο. Ελύτης σε συνέντευξη https://www.youtube.com/watch?v=ZWpMqqUOvaU -Ψηφιακός Ηρόδοτος/ Επίσκεψη στην Κύπρο https://www.digital-herodotus.eu/archive/video/items/6640/odusseas-elutes-episkepse-sten-	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	- η « φωνή που μιλάει » (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα: α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που μένει να ανιχνευθεί		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Οδ. Ελύτης, <i>Άξιον εστί, Τα Πάθη</i> , «Άσμα ι΄» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη σημασία του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων 2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. η Ελένη, η πόλις) 3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης. 	<p>kurro-1980/?page=</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project: α) Να δοθούν παραδείγματα από ποιήματα του <i>Άξιον Εστί</i> με στόχο την ανίχνευση των κοινών γνωρισμάτων ή θεματικών μοτίβων στην ποίηση του Οδ. Ελύτη. β) να αναζητηθούν ποιήματα με σημείο αναφοράς την Παναγία (βλ. π.χ. Κ. Βάρναλης, «Οι πόνοι της Παναγίας», Γ. Ρίτσος, <i>Η κυρά των αμπελιών</i>, Ο. Ελύτης, «Η Παναγιά», Ν. Βρεττάκος, «Η χαρά της Παναγίας», Κ. Μόντης, «Παναγιά στο Μόρφου», Λ. Κάσδαγλη, «Η Παναγιά της ρεματιάς» κ.ά.) και να εξαχθούν συμπεράσματα. (Βλ. ΔΔΒΜ 40, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, να αναζητηθούν συσχετισμοί με τη βυζαντινή υμνογραφία και οι μαθητές/-τριες να προβούν σε σχόλια και παρατηρήσεις. ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης των συμπραστικών πινάκων στην «Ανεμόσκαλα» (ανθολόγηση 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους. 	<p>- σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και</p> <p>- συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος προθέτου, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάρταρτο, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την 	<ol style="list-style-type: none"> 1. το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία 2. η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Οδ. Ελύτης, <i>Άξιον εστί, Τα Πάθη, «Άσμα ι΄»</i> (συνέχεια)	ατομική/συλλογική συνείδησή τους.	εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων	στίχων) και εξαγωγή σχετικών συμπερασμάτων ➤ Στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής, δυνατότητα γραφής ενός δικού τους ποιήματος στο οποίο θα είναι εμφανής η συνομιλία με την ποίηση του Οδ. Ελύτη.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά κ.ά. προβλήματα, παλαιότερα και σύγχρονα.	-Τα κοινωνικο-ιστορικά προβλήματα που προσεγγίζουν τα λογοτεχνικά κείμενα -Η σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία και την ιστορία και ο τρόπος με τον οποίο αυτά επηρεάζουν τον άνθρωπο -Σύγχρονα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, οικολογικά προβλήματα και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής του ανθρώπου	➤ Μελέτη των τρόπων με τους οποίους τα ιστορικά / πολιτικά / κοινωνικά δεδομένα αποτελούν το «χαλί» του λογοτεχνικού κειμένου, πάνω στο οποίο τοποθετούνται η πλοκή, τα γεγονότα, οι λογοτεχνικοί χαρακτήρες, η οπτική γωνία. (βλ. ΔΕΕ 27)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν την ικανότητα προσδιορισμού, κατανόησης, έκφρασης, δημιουργίας και ερμηνείας των εννοιών, των αισθημάτων, των περιστατικών των απόψεων και των τρόπων με τους οποίους η λογοτεχνία επεξεργάζεται και ανασυγκροτεί την πραγματικότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • σύλληψη νοήματος/νοημάτων • αναδιήγηση περιεχομένου • προσδιορισμός νοημάτων, θεμάτων, δομικών στοιχείων, αφηγηματικών τεχνικών, σχημάτων λόγου, συμβόλων • επεξήγηση, ανεύρεση «κρυμμένων» νοημάτων, διασαφήνιση / σχολιασμός λέξεων, φράσεων, χωρίων • αναγνώριση και χρήση διαφορετικών πηγών, έρευνα,	➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης, σε συνάρτηση με το μάθημα της Ιστορίας: το ιστορικό υπόβαθρο του ποιήματος. ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το ποίημα που διάβασαν, όπως δημιουργία ζωγραφικών πινάκων ή συνθέσεων (η μορφή της μητέρας ή το σκηνικό που περιγράφεται στο ποίημα) με τη	

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Οδ. Ελύτης, <i>Άξιον εστί, Τα Πάθη</i> , «Άσμα ι΄» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν την ικανότητα υπεύθυνης χρήσης και ενασχόλησης με τις ψηφιακές τεχνολογίες, με αυτοπεποίθηση και κριτικό πνεύμα, για τη μάθηση, την εργασία και τη συμμετοχή στην κοινωνία.	<p>συλλογή και επεξεργασία πληροφοριών, χρήση βοηθημάτων</p> <ul style="list-style-type: none"> • προφορική και γραπτή διατύπωση απόψεων και επιχειρημάτων, δημιουργική γραφή και λογοτεχνική δημιουργία <ul style="list-style-type: none"> • κατανόηση του τρόπου με τον οποίο υποστηρίζεται η επικοινωνία, η δημιουργικότητα και η καινοτομία με τις ψηφιακές τεχνολογίες • καλλιέργεια κριτικής στάσης σε ό,τι αφορά την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και τις επιπτώσεις των πληροφοριών και των δεδομένων που διατίθενται με ψηφιακά μέσα • ικανότητα χρήσης, πρόσβασης, φιλτραρίσματος, αξιολόγησης ψηφιακού περιεχομένου, χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών στην κοινωνική ένταξη, τη συνεργασία με τους άλλους και τη δημιουργικότητα	<p>συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ.17)</p> <p>➤ Σύνθεση - με τη μορφή ψηφιακής αφήγησης - του ποιήματος αξιοποιώντας εφαρμογές, όπως το bookcreator, comicstripcreator κ.ά.). (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ. 17)</p>	
Γιάννης Ρίτσος, <i>Αποχαιρετισμός</i> (απόσπασμα: «Όλο ετοιμάζομαι να φύγω ... Γεια σας») (ΑΝΠ Γ΄, σσ. 205- 207)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	<p>- η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα: α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών</p>	<p>➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της εκτενούς βιβλιογραφίας και του διαδικτύου για καλύτερη γνωριμία με το έργο του Γ. Ρίτσου, π.χ. ακρόαση ανάγνωσης του ποιήματος, συζητήσεις για τον τρόπο γραφής/την ποιητική του, την</p>	5

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
<p>Γ. Ρίτσος, <i>Αποχαιρετισμός</i> (απόσπασμα: «Όλο ετοιμάζομαι να φύγω ... Γεια σας») (συνέχεια)</p>		<p>ποιητών του μεσοπολέμου) β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που μένει να ανιχνευθεί</p>	<p>επιλογή και την ανάδειξη θεμάτων που απασχολούν τον ποιητή, κριτικές για το έργο του κ.ά.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης ιστορικών ντοκιμαντέρ από τον Ψηφιακό Ηρόδοτο. Οι μαθητές/-τριες να προβούν σε σχόλια και παρατηρήσεις. ➤ Δυνατότητα ανάγνωσης / ακρόασης ολόκληρου του ποιήματος (Γ. Ρίτσος: https://www.youtube.com/watch?v=m15HJp3epk) και της πηγής από τον Αθηναϊκό Τύπο (5 Μαρτίου 1957) για την είδηση του θανάτου του Γρ. Αυξεντίου ➤ Δυνατότητα συνανάγνωσης: Οδυσσέας Ελύτης, «Ο Ύπνος των Γενναίων», Τεύκρος Ανθίας, «Ολοκαύτωμα στον Όλυμπο» ➤ Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project. Να αναζητηθούν διαχρονικά σύμβολα αγωνιστικότητας όπως εμφανίζονται μέσα στην ελληνική και παγκόσμια ποίηση. (Βλ. ΔΔΒΜ 40, σ. 18) 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους. 	<p>- σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και - συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη σημασία του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης. 	<p>1. η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων 2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες/συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. ο Οδυσσέας, η Ελένη, τα τείχη) 3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το</p>		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Ρίτσος, <i>Αποχαιρετισμός</i> (απόσπασμα: «Όλο ετοιμάζομαι να φύγω ... Γεια σας») (συνέχεια)		«νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Μελέτη των τρόπων με τους οποίους τα ιστορικά / πολιτικά / κοινωνικά δεδομένα αποτελούν το «χαλί» του λογοτεχνικού κειμένου, πάνω στο οποίο τοποθετούνται η πλοκή, τα γεγονότα, οι λογοτεχνικοί χαρακτήρες, η οπτική γωνία. (βλ. ΔΕΕ 27) ➤ Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας και αυθόρμητου λόγου που αφορούν «μεγάλα ερωτήματα», τα οποία τίθενται άμεσα ή έμμεσα από το κείμενο, όπως π.χ. «Μπορεί ένας άνθρωπος να είναι εσωτερικά ελεύθερος;» (αγώνας αντιλογίας) / Αυθόρμητος λόγος με θέμα «Ο αυτοπροαίρετος θάνατος και η σημασία του» ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, να αναπτύξουν σε δοκιμακό λόγο την άποψή τους για την αξία της ελευθερίας και για το πώς η	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στην ποίηση «του εμείς» και την ατομικότητα στην ποίηση «του εγώ».	Ο <i>επικός-ηρωικός</i> χαρακτήρας της ποίησης «του εμείς» και ο <i>λυρικός</i> χαρακτήρας της ποίησης «του εγώ».		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στοιχεία θεατρικότητας στο λογοτεχνικό κείμενο.	<ol style="list-style-type: none"> 1. σύγκρουση χαρακτήρων (ήθος) 2. σκηνικό (χώρος, χρόνος, 3. ενδυματολογικός κώδικας 4. έμμεσες σκηνικές οδηγίες		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική/συλλογική συνείδησή τους.	<ol style="list-style-type: none"> 1. το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία 2. η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Ρίτσος, <i>Αποχαιρετισμός</i> (απόσπασμα: «Όλο ετοιμάζομαι να φύγω ... Γεια σας») (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι στην πολιτισμική τους κληρονομιά και στα στοιχεία που συνθέτουν την εθνική τους ταυτότητα.	<ol style="list-style-type: none"> 1. οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του κόσμου της Κύπρου 2. ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις παραδόσεις του ελληνικού κόσμου και στις παραδόσεις άλλων λαών	<p>αγωνιστική διεκδίκησή της μπορεί να καλλιεργηθεί μέσω των φορέων της παιδείας (Βλ. ΔΕΕ 26)</p> <p>➤ Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, προτείνεται οι μαθητές/-τριες να προσεγγίσουν κριτικά τα ηθικά διλήμματα που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι άνθρωποι στις μέρες μας και να συγκρίνουν τις αντιδράσεις και τις συμπεριφορές τους σε σχέση με τον ήρωα του ποιήματος (ηθικές αρχές - εσωτερική ελευθερία – ποιότητα ζωής). (Βλ. ΔΔΒΜ 41, σ. 18)</p> <p>➤ Στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής, δυνατότητα γραφής ενός δικού τους ποιήματος στο οποίο θα είναι εμφανής η συνομιλία με την ποίηση του Γ. Ρίτσου (π.χ. επιλέξτε ένα στίχο του Ρίτσου ως μότο ή ενσωματώστε λέξεις ή φράσεις δικές του στο ποίημά σας).</p> <p>➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης, με αφορμή το ποίημα που διάβασαν, όπως δημιουργία ζωγραφικών</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά κ.ά. προβλήματα, παλαιότερα και σύγχρονα.	<p>-Τα κοινωνικο-ιστορικά προβλήματα που προσεγγίζουν τα λογοτεχνικά κείμενα</p> <p>-Η σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία και την ιστορία και ο τρόπος με τον οποίο αυτά επηρεάζουν τον άνθρωπο</p> <p>-Σύγχρονα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, οικολογικά προβλήματα και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής του ανθρώπου</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν την ικανότητα υπεύθυνης χρήσης και ενασχόλησης με τις ψηφιακές τεχνολογίες, με αυτοπεποίθηση και κριτικό πνεύμα, για τη μάθηση, την εργασία και τη συμμετοχή στην κοινωνία.	<ul style="list-style-type: none"> • κατανόηση του τρόπου με τον οποίο υποστηρίζεται η επικοινωνία, η δημιουργικότητα και η καινοτομία με τις ψηφιακές τεχνολογίες • καλλιέργεια κριτικής στάσης σε ό,τι αφορά την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και τις επιπτώσεις των πληροφοριών και των δεδομένων που διατίθενται με ψηφιακά μέσα • ικανότητα χρήσης, πρόσβασης, φιλτραρίσματος, αξιολόγησης		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Ρίτσος, <i>Αποχαιρετισμός</i> (απόσπασμα: «Όλο ετοιμάζομαι να φύγω ... Γεια σας») (συνέχεια)		ψηφιακού περιεχομένου <ul style="list-style-type: none"> • χρήση ψηφιακών τεχνολογιών στην κοινωνική ένταξη, τη συνεργασία με τους άλλους και τη δημιουργικότητα 	<p>πινάκων ή συνθέσεων (τα πρόσωπα ή το σκηνικό που περιγράφεται στο ποίημα) ή ταινίας μικρού μήκους με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ.17)</p> <p>➤ Δυνατότητα δραματοποίησης ενός αποσπάσματος του δραματικού μονολόγου.</p> <p>➤ Σύνθεση - με τη μορφή ψηφιακής αφήγησης - του ποιήματος αξιοποιώντας εφαρμογές όπως το bookcreator, comicstripcreator κ.ά.). (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ. 17)</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν συνείδηση ενεργού δημοκρατικού πολίτη. 	<ul style="list-style-type: none"> • το περιεχόμενο και η ιστορικότητα θεμελιωδών αξιών και δικαιωμάτων του ανθρώπου (ελευθερία, ειρήνη, δικαιοσύνη, ισότητα), με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση -μέσα από τη μελέτη των λογοτεχνικών κειμένων- μιας κοινωνικά υπεύθυνης στάσης και αγωνιστικής συμπεριφοράς για ζητήματα που αφορούν σε θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και οικουμενικές αξίες. 		
✚ Μεταπολεμική Πεζογραφία				4
Γιώργος Ιωάννου, «†13-12-43» (ΚΝΕΛ Γ', σσ. 275-277)	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τα βασικά στοιχεία του αφηγηματικού λόγου. 	<p>- τα γραμματικά πρόσωπα της αφηγηματικής γλώσσας: το εγώ του αφηγητή, το εσύ του αποδέκτη, το πρόσωπο για το οποίο γίνεται λόγος</p> <p>- τα «δομικά στοιχεία» του αφηγηματικού κόσμου: ιστορία, πλοκή, επεισόδια (της «δράσης»), μοτίβα που χαρακτηρίζουν το ποιόν και</p>	<p>➤ Συστηματική συνανάγνωση του διηγήματος «†13-12-43» με το διήγημα του Θανάση Βαλτινού «Ο Παναγιώτης» (ΚΝΕΛ Γ', σσ. 312-314). Ενδεικτικοί άξονες συνανάγνωσης: α) Δείκτης 12: Τύπος αφηγητή, β) Δείκτης 14: Εστίαση και φωνή και γ) Δείκτες 31</p>	4

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Ιωάννου, «†13-12-43» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν:<ul style="list-style-type: none"> – τον τύπο του αφηγητή (=το πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία) – τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται και – το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο αφήγημα. • Να διακρίνουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο:<ul style="list-style-type: none"> - ποιος «βλέπει» - ποιος «μιλάει» και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων.	<p>τη δράση των ηρώων</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. εξωδιηγητικός (=αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία) 2. ετεροδιηγητικός (=δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (=συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (=είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας) 3. πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, τριτοπρόσωπη αφήγηση <p>- εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), εξωτερική εστίαση (ο αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα)</p>	<p>και 32: Ηρωισμός vs αντιηρωική εποχή.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της εκτενούς βιβλιογραφίας και του διαδικτύου για καλύτερη γνωριμία με το έργο του Γ. Ιωάννου. ➤ Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project:<ul style="list-style-type: none"> - Ενδεικτική διακειμενική δραστηριότητα: Η Γερμανική Κατοχή, η πείνα, η δυστυχία, αλλά και Αντίσταση και εθνική ανάταση και οραματισμοί για την επαύριο στη μεταπολεμική λογοτεχνία. ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης, σε συνάρτηση με το μάθημα της Ιστορίας, οι μαθητές/-τριες να διερευνήσουν τη νεότερη ελληνική ιστορία, ειδικά την σύγχρονη του Ιωάννου ιστορική πραγματικότητα, ως αφόρμηση με στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικών με την ιστορικότητα του διδακτέου λογοτεχνικού κειμένου. ➤ Μελέτη των τρόπων με τους οποίους	

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Ιωάννου, «†13-12-43» (συνέχεια)		- φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή)	τα ιστορικά/πολιτικά/ κοινωνικά δεδομένα αποτελούν το «χαλί» του λογοτεχνικού κειμένου, πάνω στο οποίο τοποθετούνται η πλοκή, τα γεγονότα, οι λογοτεχνικοί χαρακτήρες, η οπτική γωνία. (βλ. ΔΕΕ 27) ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης ιστορικών ντοκιμαντέρ για το Ολοκαύτωμα στα Καλάβρυτα. Οι μαθητές/-τριες να προβούν σε σχόλια και παρατηρήσεις. (Π.χ., Μηχανή του χρόνου: https://www.youtube.com/watch?v=kqnAjR-cxRE Εναλλακτικά μπορούν να εντοπίσουν μέσα από αξιόπιστες ιστοσελίδες υλικό για την ιστορική περίοδο στην οποία τοποθετούνται τα γεγονότα που αναπαριστώνται στο κείμενο, να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες και να παρουσιάσουν οργανωμένα προς συζήτηση στην ολομέλεια τα δεδομένα της έρευνάς τους σε συνάρτηση με το λογοτεχνικό έργο	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο.	1. πώς το «λέει»: αφήγηση, μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλιο, ελεύθερος πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη λειτουργία του χρόνου στην αφήγηση.	1. «χρόνος της ιστορίας» - «χρόνος της αφήγησης» 2. αφηγηματικές τεχνικές που συνδέονται με τον χρόνο ή «τη δράση» (επιτάχυνση, επιβράδυνση, επαναληπτικότητα) ή «την τάξη της αφήγησης»: αναχρονίες (=αναλήψεις-flashback, προλήψεις-flashforward, «πάγωμα» του χρόνου) 3. η σημασία των αναχρονιών σε ένα αφήγημα και του γεγονότος ότι ο αφηγηματικός «χρόνος» δεν είναι πάντοτε γραμμικός		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ	
Γ. Ιωάννου, «†13-12-43» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική/ συλλογική συνείδησή τους.	<ul style="list-style-type: none"> - το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία - η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων	(βλ. ΔΕΕ 27) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, να επιχειρηματολογήσουν (αγώνες λόγου) για τη στάση των σύγχρονων νέων απέναντι στο ιστορικό τους παρελθόν. (Βλ. ΔΔΒΜ 41, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, να αναπτύξουν σε δοκιμακό λόγο την άποψή τους για τη σημασία διατήρησης της ιστορικής μνήμης και συνείδησης. (Βλ. ΔΕΕ 26) ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπάρχοντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ.17) ➤ Επιλογή προφορικών, γραπτών και ψηφιακών δραστηριοτήτων που επιτρέπουν τη βιωματική συνάντηση		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.	<ol style="list-style-type: none"> 1. το ιστορικό και γραμματολογικό πλαίσιο των λογοτεχνικών κειμένων 2. τρόποι με τους οποίους η εποχή στην οποία δημιουργούνται τα λογοτεχνικά επηρεάζει τη μορφή και το περιεχόμενό τους			
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά κ.ά. προβλήματα, παλαιότερα και σύγχρονα.	<ol style="list-style-type: none"> 1. τα κοινωνικο-ιστορικά προβλήματα που προσεγγίζουν τα λογοτεχνικά κείμενα 2. η σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία και την ιστορία και ο τρόπος με τον οποίο αυτά επηρεάζουν τον άνθρωπο 3. σύγχρονα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής του ανθρώπου			

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Ιωάννου, «†13-12-43» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.	<ol style="list-style-type: none"> 1.οι ανθρώπινοι χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα 2.οι σχέσεις ανάμεσα στους κατέχοντες δύναμη (πολιτική, οικονομική) και τους αδύναμους 3.οι σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα 4.οι σχέσεις ανάμεσα στα παιδιά και τους ενήλικες στον δρόμο προς την ενηλικίωση και οι σχέσεις των ενηλίκων μεταξύ τους 5. θετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: αγάπη, έρωτας, αλληλεγγύη, σεβασμός, επιβολή, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίηση	<p>με το κείμενο και την απόλαυση της δημιουργίας του, π.χ. η σύντομη συγγραφή των συναισθημάτων που τους προκάλεσε η ανάγνωση του κειμένου στο συγγραφικό σημειωματάριο.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Δραστηριότητες που προωθούν την κατανόηση του λειτουργικού ρόλου του λογοτεχνικού γραμματισμού και της αλληλεξάρτησης μορφής – περιεχομένου, όπως: να αποδώσουν σε τριτοπρόσωπη αφήγηση ένα απόσπασμα του κειμένου που παρουσιάζεται από τον πρωτοπρόσωπο αφηγητή και να παρατηρήσουν τη διαφορά στη δυναμική της πρόσληψης του ιδίου νοήματος. (Βλ. ΔΕΕ 28) ➤ Στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής επιλέγονται δραστηριότητες υποτιθέμενης συνέχειας (συνομιλία με τους ήρωες, παρεμβάσεις των εμπειριών των μαθητών, αλλαγή σεναρίου, με ψηφιακά εργαλεία, όπως το Essay της πλατφόρμας e-me. (Βλ. ΔΕΕ 31)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν συνείδηση ενεργού δημοκρατικού πολίτη	<ul style="list-style-type: none"> • το περιεχόμενο και η ιστορικότητα θεμελιωδών αξιών και δικαιωμάτων του ανθρώπου (ελευθερία, ειρήνη, δικαιοσύνη, ισότητα), με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση -μέσα από τη μελέτη των λογοτεχνικών κειμένων- μιας κοινωνικά υπεύθυνης στάσης και αγωνιστικής συμπεριφοράς για ζητήματα που αφορούν σε θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και οικουμενικές αξίες.		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
✚ Εισαγωγή στο Λογοτεχνικό Βιβλίο και ανάθεση εργασιών				(συνολικά: 4)
I.M. Παναγιωτόπουλος, <i>Αστροφεγγιά</i>	Για τους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας, βλ. <i>Βιβλίο Εκπαιδευτικού</i> , https://sch.cy/sm/371/astrofengia_odigos_ekpraideftikou.pdf (σσ. 49-52).		➤ Η διδασκαλία του Λογοτεχνικού Βιβλίου αρχίζει από το Α΄ τετράμηνο με την απαραίτητη εισαγωγή και την ανάθεση εργασιών. [4 επιπλέον περίοδοι για τη διδασκαλία του Λογοτεχνικού Βιβλίου κατανέμονται στο Β΄ Τετράμηνο]	4
Συνθετικές εργασίες (projects): 2 περίοδοι				
Επαναλήψεις – Διαγωνίσματα: 2 περίοδοι				

Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ (25 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
✚ Μεταπολεμική Πεζογραφία (συνέχεια)				4
<p>Διδώ Σωτηρίου, «Οι νεκροί περιμένουν» (ΚΝΕΛ Γ', σσ. 173-179)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν: <ul style="list-style-type: none"> -τον τύπο του αφηγητή (=το πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία) -τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται και -το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο αφήγημα. • Να διακρίνουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο: <ul style="list-style-type: none"> - ποιος «βλέπει» - ποιος «μιλάει» και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. εξωδιηγητικός (=αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία) 2. ετεροδιηγητικός (=δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (=συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (=είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας) 3. πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, τριτοπρόσωπη αφήγηση <p>- εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), εξωτερική εστίαση (ο αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της εκτενούς βιβλιογραφίας και του διαδικτύου για καλύτερη γνωριμία με το έργο της Διδώς Σωτηρίου, π.χ. ο τρόπος γραφής της, η επιλογή και η ανάδειξη θεμάτων που απασχολούν την πεζογράφο, κριτικές για το έργο της κ.ά. ➤ Δυνατότητα αναζήτησης στον Τύπο και στο διαδίκτυο συνεντεύξεων της πεζογράφου. Προτείνεται να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες και να παρουσιάσουν οργανωμένα, για συζήτηση στην ολομέλεια, τα δεδομένα της έρευνάς τους σε συνάρτηση με το λογοτεχνικό έργο (βλ. ΔΕΕ 27) <p>Ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Διδώ Σωτηρίου (Παρασκήνιο) https://www.youtube.com/watch?v=gZbF5JnJ6c8 -Προβολή ντοκιμαντέρ 	4

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Δ. Σωτηρίου, «Οι νεκροί περιμένουν» (συνέχεια)		οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα) - φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή)	https://www.youtube.com/watch?v=DOh5WZhRVRM -Ο Ηλίας Γκρής συζητά με τη Διδώ Σωτηρίου https://www.youtube.com/watch?v=3ak9j_D7bzs -Μια από τις τελευταίες συνεντεύξεις της Διδώς Σωτηρίου https://www.youtube.com/watch?v=9KzH_c-lZJo	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο.	- πώς το «λέει»: αφήγηση, μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλιο, ελεύθερος πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος	➤ Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project. α)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.	- το ιστορικό και γραμματολογικό πλαίσιο των λογοτεχνικών κειμένων τρόποι με τους οποίους η εποχή στην οποία δημιουργούνται τα λογοτεχνικά έργα επηρεάζει τη μορφή και το περιεχόμενό τους	Na αναζητηθούν κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας που παρουσιάζουν τη ζωή των Μικρασιατών πριν από τη Μικρασιατική Καταστροφή και να διερευνηθούν οι σχετικοί συσχετισμοί. β) Na μελετηθούν κείμενα της Διδώς Σωτηρίου και να ανιχνευθούν τα κυριότερα γνωρίσματα της γραφής της.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι στην πολιτισμική τους κληρονομιά και στα στοιχεία που συνθέτουν την εθνική τους ταυτότητα.	1.οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του κόσμου της Κύπρου 2. ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις παραδόσεις του ελληνικού κόσμου και στις παραδόσεις άλλων λαών	➤ Οι μαθητές/-τριες έχουν τη δυνατότητα να εντοπίσουν, μέσα	

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑΔΙΑΣ
Δ. Σωτηρίου, «Οι νεκροί περιμένουν» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά κ.ά. προβλήματα, παλαιότερα και σύγχρονα	<p>-Τα κοινωνικο-ιστορικά προβλήματα που προσεγγίζουν τα λογοτεχνικά κείμενα</p> <p>-Η σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία και την ιστορία και ο τρόπος με τον οποίο αυτά επηρεάζουν τον άνθρωπο</p> <p>-Σύγχρονα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, οικολογικά προβλήματα και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής του ανθρώπου</p>	<p>από αξιόπιστες ιστοσελίδες, υλικό για την ιστορική περίοδο στην οποία τοποθετούνται τα γεγονότα που αναπαριστώνται στο κείμενο, να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες και να παρουσιάσουν οργανωμένα προς συζήτηση στην ολομέλεια τα δεδομένα της έρευνάς τους, σε συνάρτηση με το λογοτεχνικό έργο (βλ. ΔΕΕ 27)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού για το ιστορικό πλαίσιο του έργου, το περιεχόμενο ή και τη συγγραφέα του. ➤ Δραστηριότητες που προωθούν την κατανόηση του λειτουργικού ρόλου του λογοτεχνικού γραμματισμού και της αλληλεξάρτησης μορφής – περιεχομένου όπως: να αποδώσουν σε γ' πρόσωπο την πρωτοπρόσωπη αφήγηση του κειμένου και να παρατηρήσουν τη διαφορά στη δυναμική της πρόσληψης του ίδιου νοήματος. (Βλ. ΔΕΕ 28) ➤ Στο πλαίσιο της διακαλλιτεχνικών	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.	<ol style="list-style-type: none"> 1. οι άνθρωποι χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα 2. οι σχέσεις ανάμεσα στους κατέχοντες δύναμη (πολιτική, οικονομική) και τους αδύναμους 3. οι σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα 4. οι σχέσεις ανάμεσα στα παιδιά και τους ενήλικες στον δρόμο προς την ενηλικίωση και οι σχέσεις των ενηλίκων μεταξύ τους 5. θετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις:		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Δ. Σωτηρίου, «Οι νεκροί περιμένουν» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν την ικανότητα υπεύθυνης χρήσης και ενασχόλησης με τις ψηφιακές τεχνολογίες, με αυτοπεποίθηση και κριτικό πνεύμα, για τη μάθηση, την εργασία και τη συμμετοχή στην κοινωνία.	<p>αγάπη, έρωτας, αλληλεγγύη, σεβασμός, επιβολή, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίηση</p> <ul style="list-style-type: none"> • κατανόηση του τρόπου με τον οποίο υποστηρίζεται η επικοινωνία, η δημιουργικότητα και η καινοτομία με τις ψηφιακές τεχνολογίες • καλλιέργεια κριτικής στάσης σε ό,τι αφορά την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και τις επιπτώσεις των πληροφοριών και των δεδομένων που διατίθενται με ψηφιακά μέσα • ικανότητα χρήσης, πρόσβασης, φιλτραρίσματος, αξιολόγησης ψηφιακού περιεχομένου • χρήση ψηφιακών τεχνολογιών στην κοινωνική ένταξη, τη συνεργασία με τους άλλους και τη δημιουργικότητα	<p>δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, όπως δημιουργία ζωγραφικών πινάκων ή συνθέσεων (τα πρόσωπα, οι σκηνές που περιγράφονται στο αφήγημα) ή ταινίας μικρού μήκους, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. (Βλ. ΔΕΕ 24)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής επιλέγονται δραστηριότητες υποτιθέμενης συνέχειας (συνομιλία με την αφηγήτρια, αλλαγή σεναρίου, π.χ. ένας υποθετικός διάλογος μεταξύ της αφηγήτριας και της Κόνα Αγγελικώς. (Βλ. ΔΕΕ 31) ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Νέα Ελληνικής Γλώσσας, να αναπτύξουν με επιχειρηματολογικό λόγο τις επιδράσεις του πολέμου στην ψυχροσύνθεση του ανθρώπου. (Βλ. ΔΕΕ 26)	

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Δ. Σωτηρίου, «Οι νεκροί περιμένουν» (συνέχεια)			➤ Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, να συγκρίνουν τη ζωή των προσφύγων πριν και μετά τον πόλεμο με την αντίστοιχη περίπτωση της προσφυγιάς των Κυπρίων (1974), καθώς και της προσφυγιάς στην εποχή μας.	
✚ Μεταπολεμική Ποίηση				4
Μανόλης Αναγνωστάκης, «Θεσσαλονίκη, Μέρρες του 1969 μ.Χ.» (ΚΝΕΛ Γ', σσ. 54-55)	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν τα κύρια γνωρίσματα των σταθμών της νεοελληνικής λογοτεχνίας του 20^{ου} αιώνα. 	<p>1. Ενδεικτικά γνωρίσματα των σταθμών της νεοελληνικής λογοτεχνίας του 20^{ου} αιώνα (δεν παρατίθενται οι σταθμοί που διδάσκονται στη Β' Λυκείου: Γενιά του 1920 και Γενιά του '70 ή άλλοι που δεν διδάσκονται στη Γ' Λυκείου).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρώτη Μεταπολεμική Γενιά -πολιτική και ιστορική εμπειρία (Κατοχή, Αντίσταση, Εμφύλιος): δεσπίζοντες θεματικοί πυρήνες: -το συλλογικό όραμα και η διάψευσή του -υπαρξιακή μοναξιά και ποικίλα αδιέξοδα 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της εκτενούς βιβλιογραφίας και του διαδικτύου για καλύτερη γνωριμία με το έργο του Μ. Αναγνωστάκη π.χ. ακρόαση ανάγνωσης του ποιήματος, συζητήσεις για τον τρόπο γραφής/την ποιητική του, την επιλογή και την ανάδειξη θεμάτων που απασχολούν τον ποιητή, κριτικές για το έργο του κ.ά. ➤ Διαδικτυακές πηγές (ενδεικτικά): - Οι ποιητές μας για την Ποίηση (Μ. Αναγνωστάκης) https://www.youtube.com/watch?v=JG5HhY1_O3Q 	4

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Μ. Αναγνωστάκης, «Θεσσαλονίκη, Μέρες του 1969 μ.Χ.» (συνέχεια)		Στην ποίηση: -κριτική αντιμετώπιση του μοντερνιστικού πνεύματος της γενιάς του 1930 -έντονη πολιτικοποίηση -λιτή γλώσσα, πεζολογία, συχνά απόδοση της ξύλινης και γραφειοκρατικής γλώσσας της σύγχρονης ζωής -τραγική σοβαρότητα, έλλειψη ψευδαισθήσεων και οραματισμών -διακειμενικές σχέσεις με ποιητές- προγόνους (π.χ. Κ. Π. Καβάφης, Κ. Γ. Καρυωτάκης) -τάσεις: πολιτική/κοινωνική, υπαρξιακή, νεοϋπερρεαλιστική	- <i>Η δε πόλις ελάλησεν, Θεσσαλονίκη - Μανώλης Αναγνωστάκης</i> (Αρχείο ντοκιμαντέρ της <u>ΕΡΤ</u>) - Ο Μ. Αναγνωστάκης διαβάζει Αναγνωστάκη https://www.youtube.com/watch?v=Wk31djwZeuA ➤ Ανάγνωση του ποιήματος του Μ. Αναγνωστάκη «Επίλογος» (ΑΝΠ Γ', 291). ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης των συμφραστικών πινάκων στην «Ανεμόσκαλα» (αναζήτηση λέξεων στίχων) και εξαγωγή σχετικών συμπερασμάτων. ➤ Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project: α) Να μελετήσουν ποιήματα και άλλων ποιητών της Α΄ Μεταπολεμικής Γενιάς και να ανιχνεύσουν τα βασικά χαρακτηριστικά της. β) Να μελετήσουν τα ποιήματα που ανήκουν στη συλλογή <i>Στόχος</i> και να διερευνήσουν τους θεματικούς	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	- σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και - συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Μ. Αναγνωστάκης, «Θεσσαλονίκη, Μέρες του 1969 μ.Χ.» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη σημασία του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία) 1. η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων 2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες/συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. ο Οδυσσέας, η Ελένη, τα τείχη) 3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης	άξονες της συλλογής. γ) Να αναζητήσουν την κοινή εμπειρία δημιουργών που αντιτάχθηκαν με το έργο τους σε απολυταρχικά και ανελεύθερα καθεστάτα. (Βλ. ΔΔΒΜ 40, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης, σε συνάρτηση με το μάθημα της Ιστορίας, να διερευνήσουν τη σύγχρονη του Αναγνωστάκη ιστορική πραγματικότητα ως αφορμή για τον ποιητή και με στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικών με την ιστορικότητα του διδακτέου ποιήματος. ➤ Μελέτη των τρόπων με τους οποίους τα ιστορικά/πολιτικά/κοινωνικά δεδομένα αποτελούν το «χαλί» του λογοτεχνικού κειμένου, πάνω στο οποίο τοποθετούνται η πλοκή, τα γεγονότα, οι λογοτεχνικοί χαρακτήρες, η οπτική γωνία. (βλ. ΔΕΕ 27) ➤ Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, να συζητήσουν για τον ρόλο κάθε	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν στα κείμενα κώδικες αμφισημίας, όπως η παρωδία, η σάτιρα, η ειρωνεία, και να διακρίνουν με ποιον τρόπο ανατρέπουν το έκδηλο νόημα του κειμένου.	- παρωδία (προϋποθέτει ένα λογοτεχνικό πρότυπο), σάτιρα (είναι συνήθως «επικαιρική» και μπορεί να έχει σαφή κοινωνική αιχμή), ειρωνεία (έχει διττή όψη, καθώς αποκαλύπτει την αντίθεση ανάμεσα στο είναι και το φαίνεσθαι, στα λόγια και τα έργα, στο πρόσωπο και το προσωπείο) - οι πιο πάνω τρόποι σε λογοτεχνικά κείμενα όχι κατ' ανάγκη «χιουμοριστικά» - άλλες εξωλογοτεχνικές μορφές		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Μ. Αναγνωστάκης, «Θεσσαλονίκη, Μέρες του 1969 μ.Χ.» (συνέχεια)		έκφρασης του κωμικού (εικαστικές τέχνες, θέατρο, μουσική, γκράφιτι)	ποιητή σε σχέση με την κοινωνία και την πολιτεία (Βλ. ΔΔΒΜ 41, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το ποίημα που διάβασαν, όπως δημιουργία ζωγραφικών πινάκων ή συνθέσεων, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ. 17)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική/ συλλογική συνείδησή τους.	<ul style="list-style-type: none"> - το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία - η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά κ.ά. προβλήματα, παλαιότερα και σύγχρονα	<ul style="list-style-type: none"> -Τα κοινωνικο-ιστορικά προβλήματα που προσεγγίζουν τα λογοτεχνικά κείμενα -Η σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία και την ιστορία και ο τρόπος με τον οποίο αυτά επηρεάζουν τον άνθρωπο -Σύγχρονα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, οικολογικά προβλήματα και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής του ανθρώπου		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τους τρόπους με	1. οι ανθρώπινοι χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Μ. Αναγνωστάκης, «Θεσσαλονίκη, Μέρες του 1969 μ.Χ.» (συνέχεια)	τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.	διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα 2. οι σχέσεις ανάμεσα στους κατέχοντες δύναμη (πολιτική, οικονομική) και τους αδύναμους 3. οι σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα 4. οι σχέσεις ανάμεσα στα παιδιά και τους ενήλικες στον δρόμο προς την ενηλικίωση και οι σχέσεις των ενηλίκων μεταξύ τους 5. θετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: αγάπη, έρωτας, αλληλεγγύη, σεβασμός, επιβολή, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίηση		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν την ικανότητα προσδιορισμού, κατανόησης, έκφρασης, δημιουργίας και ερμηνείας των εννοιών, των αισθημάτων, των περιστατικών των απόψεων και των τρόπων με τους οποίους η λογοτεχνία επεξεργάζεται και ανασυγκροτεί την	<ul style="list-style-type: none"> • σύλληψη νοήματος / νοημάτων • αναδιήγηση περιεχομένου • προσδιορισμός νοημάτων, θεμάτων, δομικών στοιχείων, αφηγηματικών τεχνικών, σχημάτων λόγου, συμβόλων • επεξήγηση, ανεύρεση «κρυμμένων» νοημάτων, διασαφήνιση / σχολιασμός λέξεων, φράσεων, χωρίων		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Μ. Αναγνωστάκης, «Θεσσαλονίκη, Μέρες του 1969 μ.Χ.» (συνέχεια)	πραγματικότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • αναγνώριση και χρήση διαφορετικών πηγών, έρευνα, συλλογή και επεξεργασία πληροφοριών, χρήση βοηθημάτων • προφορική και γραπτή διατύπωση απόψεων και επιχειρημάτων, δημιουργική γραφή και λογοτεχνική δημιουργία 		
<p>✚ Κυπριακή Λογοτεχνία (συνολικά: 10)</p>				
Γ. Φ. Πιερίδης, «Ο πορτοκαλόκηπος» (ΚΚΛ Β', σσ. 227-231)	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τα γραμματικά πρόσωπα της αφηγηματικής γλώσσας και τα δομικά στοιχεία της αφήγησης. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. τα γραμματικά πρόσωπα της αφηγηματικής γλώσσας: το <i>εγώ</i> του αφηγητή, το <i>εσύ</i> του αποδέκτη, το <i>πρόσωπο</i> για το οποίο γίνεται λόγος 2. τα «δομικά στοιχεία» της αφήγησης: <i>ιστορία, πλοκή, επεισόδια</i> (της «δράσης»), <i>μοτίβα</i> που χαρακτηρίζουν το ποιόν και τη δράση των ηρώων 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της εκτενούς βιβλιογραφίας και του διαδικτύου για καλύτερη γνωριμία με το έργο του Γ.Φ. Πιερίδη, π.χ. για τον τρόπο γραφής του, την επιλογή και την ανάδειξη θεμάτων που απασχολούν τον πεζογράφο, κριτικές για το έργο του κ.ά. ➤ Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης να προταθούν μικρές ασκήσεις τύπου project: α) Να αναζητήσουν πληροφορίες για τη δράση και τη θυσία του Πετράκη 	3
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν: -τον τύπο του αφηγητή (=το 	1. εξωδιηγητικός (=αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Γ. Φ. Περίδης, «Ο πορτοκαλόκηπος» (συνέχεια)	<p>πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία)</p> <p>-τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται και</p> <p>-το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο αφήγημα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο: <ul style="list-style-type: none"> - ποιος «βλέπει» - ποιος «μιλάει» <p>και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων.</p>	<p>μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία)</p> <p>2. ετεροδιηγητικός (=δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (=συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (=είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας)</p> <p>3. πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, τριτοπρόσωπη αφήγηση</p> <p>- εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), εξωτερική εστίαση (ο αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα)</p> <p>- φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του</p>	<p>Γιάλλουρου. β) να αναζητήσουν τη βιωμένη εμπειρία του Απελευθερωτικού Αγώνα 55-59, έτσι όπως παρουσιάζεται/αναπαρίσταται στο έργο άλλων λογοτεχνών.</p> <p>➤ Δυνατότητα αναζήτησης, μέσα από αξιόπιστες ιστοσελίδες, υλικού σχετικού με την ιστορική περίοδο που αναφέρεται το διήγημα. Συγκέντρωση των αντίστοιχων πληροφοριών και οργανωμένη παρουσίαση στην ολομέλεια των δεδομένων της έρευνάς τους σε συνάρτηση με το λογοτεχνικό έργο. Ενδεικτικά: https://www.youtube.com/watch?v=1oVBPDQ0VNk Εναλλακτικά δυνατότητα ακρόασης: «Πετράκης Γιάλλουρος (Σημαιοφόρος)» https://www.youtube.com/watch?v=j4ByxVSii40 https://www.youtube.com/watch?v=d2zU1ZlIhvxk (βλ. ΔΕΕ 27)</p> <p>➤ Μελέτη των τρόπων με τους οποίους</p>	

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Γ. Φ. Πιερίδης, «Ο πορτοκαλόκηπος» (συνέχεια)		προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή)	τα ιστορικά / πολιτικά / κοινωνικά δεδομένα αποτελούν το «χαλί» του λογοτεχνικού κειμένου, πάνω στο οποίο τοποθετούνται η πλοκή, τα γεγονότα, οι λογοτεχνικοί χαρακτήρες, η οπτική γωνία. (βλ. ΔΕΕ 27) ➤ Στο πλαίσιο της διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το διδακτέο διήγημα, όπως δημιουργία ζωγραφικών πινάκων ή συνθέσεων (τα πρόσωπα ή το τοπίο που περιγράφονται στο διήγημα) ή ταινίας μικρού μήκους, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπάρχοντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. Ενδεικτικά: αξιοποιώντας το Column της e-me μπορούν να σχεδιάσουν μια αφίσα με τον θεματικό άξονα του ποιήματος. (Βλ. ΔΕΕ 24, ΔΔΒΜ 39, σ. 17)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο.	- πώς το «λέει»: αφήγηση, μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλιο, ελεύθερος πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη λειτουργία του χρόνου στην αφήγηση.	1. «χρόνος της ιστορίας» - «χρόνος της αφήγησης» 2. αφηγηματικές τεχνικές που συνδέονται με τον χρόνο ή «τη δράση» (επιτάχυνση, επιβράδυνση, επαναληπτικότητα) ή «την τάξη της αφήγησης»: αναχρονίες (=αναλήψεις-flashback, προλήψεις- flashforward, «πάγωμα» του χρόνου) 3. η σημασία των αναχρονιών σε ένα αφήγημα και του γεγονότος ότι ο αφηγηματικός «χρόνος» δεν είναι πάντοτε γραμμικός		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την	- το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία - η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Γ. Φ. Πιερίδης, «Ο πορτοκαλόκηπος» (συνέχεια)	ατομική/ συλλογική συνείδησή τους.	εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, οι μαθητές/-τριες να επιχειρηματολογούν (αγώνες λόγου) για τη στάση των σύγχρονων νέων απέναντι σε ζητήματα που απασχολούν την πατρίδα τους (π.χ. αγωνιστικότητα). (Βλ. ΔΔΒΜ 41, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο της διακειμενικότητας να επιλέξουν και να μελετήσουν κείμενα με θεματικούς άξονες: το χρέος του ατόμου απέναντι στη πατρίδα, η στάση απέναντι στο θάνατο. ➤ Επιλογή προφορικών, γραπτών και ψηφιακών δραστηριοτήτων που επιτρέπουν τη βιωματική συνάντηση με το κείμενο και την απόλαυση της δημιουργίας του, π.χ. η συγγραφή των συναισθημάτων που τους προκάλεσε η ανάγνωση του	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.	<ul style="list-style-type: none"> - το ιστορικό και γραμματολογικό πλαίσιο των λογοτεχνικών κειμένων - τρόποι με τους οποίους η εποχή στην οποία δημιουργούνται τα λογοτεχνικά έργα επηρεάζει τη μορφή και το περιεχόμενό τους		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιλαμβάνονται τη διαλεκτική σχέση της κυπριακής λογοτεχνίας με την ευρύτερη νεοελληνική λογοτεχνία, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια.	<ol style="list-style-type: none"> 1. συνανάγνωση κειμένων ελλήνων λογοτεχνών με κείμενα της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας λογοτεχνίας 2. παραλληλισμός των γνωρισμάτων της κοινωνίας της Κύπρου, όπως αποτυπώνονται στα λογοτεχνικά κείμενα, με εκείνα άλλων σύγχρονων κοινωνιών 3. ερμηνεία των κειμένων της κυπριακής λογοτεχνίας με βάση τα ιδιαίτερα γεωφυσικά, ανθρωπολογικά, ιστορικά δεδομένα του νησιού		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Γ. Φ. Πιερίδης, «Ο πορτοκαλόκηπος» (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι στην πολιτισμική τους κληρονομιά και στα στοιχεία που συνθέτουν την εθνική τους ταυτότητα.	1.οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του κόσμου της Κύπρου 2.ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις παραδόσεις του ελληνικού κόσμου και στις παραδόσεις άλλων λαών	κειμένου στο συγγραφικό σημειωματάριο. ➤ Στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής, επιλέγονται δραστηριότητες υποτιθέμενης συνέχειας, με ψηφιακά εργαλεία, όπως το Essay της πλατφόρμας e-me. (Βλ. ΔΕΕ 31)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά κ.ά. προβλήματα, παλαιότερα και σύγχρονα.	1.τα κοινωνικο-ιστορικά προβλήματα που προσεγγίζουν τα λογοτεχνικά κείμενα 2.η σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία και την ιστορία και ο τρόπος με τον οποίο αυτά επηρεάζουν τον άνθρωπο 3. σύγχρονα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής του ανθρώπου		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν την ικανότητα να ενεργούν ως υπεύθυνοι πολίτες.	<ul style="list-style-type: none"> • αποτελεσματική συνδιαλλαγή με άλλους σε θέματα κοινού ή δημόσιου ενδιαφέροντος • διαμόρφωση υπεύθυνης και εποικοδομητικής στάσης στη βάση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων • υποστήριξη της κοινωνικής και πολιτισμικής πολυμορφίας, της ισότητας των φύλων και της κοινωνικής συνοχής, των βιώσιμων		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Γ. Φ. Πιερίδης, «Ο πορτοκαλόκηπος» (συνέχεια)		τρόπων ζωής, της προώθησης ενός πολιτισμού ειρήνης και μη-βίας, καθώς και της ετοιμότητας για σεβασμό της ιδιωτικότητας των άλλων και για την ανάληψη ευθύνης για το περιβάλλον		
Κώστας Μόντης, <i>Τρίτο Γράμμα στη μητέρα</i> , ζ΄ (https://logom.schols.ac.cy/index.php/el/yliko/didaktiko-yliko)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	- η « φωνή που μιλάει » (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα: α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που μένει να ανιχνευθεί	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της εκτενούς βιβλιογραφίας και του διαδικτύου για καλύτερη γνωριμία με το έργο του Κ. Μόντη, π.χ. ακρόαση ανάγνωσης του ποιήματος, συζητήσεις για τον τρόπο γραφής/την ποιητική του, την επιλογή και την ανάδειξη θεμάτων που απασχολούν τον ποιητή, κριτικές για το έργο του κ.ά. ➤ Δυνατότητα ακρόασης αποσπασμάτων από τα <i>Γράμματα στη Μητέρα</i> (Απαγγελία: Κ. Χαραλαμπίδης) https://www.youtube.com/watch?v=WwnW5nli48c Αποσπάσματα από θεατρική παράσταση «Γράμματα στη Μητέρα	3

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Κ. Μόντης, <i>Τρίτο Γράμμα στη μητέρα,</i> ζ' (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη σημασία του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	<ol style="list-style-type: none"> 1. η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων 2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. ο Οδυσσέας, η Ελένη, τα τείχη) 3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης	του Κ. Μόντη»: https://www.youtube.com/watch?v=q9ZIOHE_baM <ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project: α) Να μελετηθούν οι ποιητικές συνθέσεις <i>Πρώτο Γράμμα στη Μητέρα, Δεύτερο Γράμμα στη Μητέρα</i> και <i>Τρίτο Γράμμα στη Μητέρα</i> και να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με τους θεματικούς άξονες. β) να αναζητηθούν άλλα ποιήματα Κυπρίων ποιητών που πραγματεύονται το θέμα της τουρκικής εισβολής του '74 και να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με τους άξονες που προσεγγίζουν καθώς και με τις εκφραστικές τους επιλογές. (Βλ. ΔΔΒΜ 40, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης, σε συνάρτηση με το μάθημα της Ιστορίας, να	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	<ol style="list-style-type: none"> 1.σημσιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και 2.συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Κ. Μόντης, <i>Τρίτο Γράμμα στη μητέρα,</i> ζ' (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στην ποίηση «του εμείς» και την ατομικότητα στην ποίηση «του εγώ».	Ο <i>επικός-ηρωικός</i> χαρακτήρας της ποίησης «του εμείς» και ο <i>λυρικός</i> χαρακτήρας της ποίησης «του εγώ»	διερευνήσουν τη σύγχρονη του Μόντη ιστορική πραγματικότητα ως αφόρμηση και με στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικών με την ιστορικότητα του διδακτέου ποιήματος.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική/ συλλογική συνείδησή τους.	1. το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία 2. η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Μελέτη των τρόπων με τους οποίους τα ιστορικά / πολιτικά / κοινωνικά δεδομένα αποτελούν το «χαλί» του λογοτεχνικού κειμένου, πάνω στο οποίο τοποθετούνται η πλοκή, τα γεγονότα, οι λογοτεχνικοί χαρακτήρες, η οπτική γωνία. (βλ. ΔΕΕ 27) ➤ Δυνατότητα συζήτησης για τον διάλογο λογοτεχνίας – ιστορίας, με βάση το διδακτέο ποίημα του Κ. Μόντη ➤ Δυνατότητα αναζήτησης στον κυπριακό Τύπο πληροφοριών σχετικά με τα γεγονότα που	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.	1.το ιστορικό και γραμματολογικό πλαίσιο των λογοτεχνικών κειμένων 2.τρόποι με τους οποίους η εποχή στην οποία δημιουργούνται τα λογοτεχνικά επηρεάζει τη μορφή και το περιεχόμενό τους		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Κ. Μόντης, <i>Τρίτο Γράμμα στη μητέρα,</i> ζ' (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.	<ol style="list-style-type: none"> 1. οι ανθρώπινοι χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα 2. οι σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα 3. θετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: αγάπη, έρωτας, αλληλεγγύη, σεβασμός, επιβολή, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίηση	<p>αναφέρονται στο ποίημα.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής, μπορούν να προταθούν δραστηριότητες όπως: να γράψουν σε ποιητικό λόγο την υποτιθέμενη απάντηση της μάνας ή να μεταφέρουν σε δραματικό μονόλογο τον λόγο του ποιητικού υποκειμένου. (βλ. ΔΕΕ 31) ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το ποίημα που διάβασαν, όπως δημιουργία ζωγραφικών πινάκων ή συνθέσεων (το σκηνικό που περιγράφεται) με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. (βλ. ΔΕΕ 24, ΔΔΒΜ 39, σ. 17) ➤ Δυνατότητα να συνθέσουν με τη μορφή ψηφιακής αφήγησης το	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιλαμβάνονται τη διαλεκτική σχέση της κυπριακής λογοτεχνίας με την ευρύτερη νεοελληνική λογοτεχνία, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια.	<ol style="list-style-type: none"> 1. συνανάγνωση κειμένων ελλήνων λογοτεχνών με κείμενα της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας λογοτεχνίας 2. παραλληλισμός των γνωρισμάτων της κοινωνίας της Κύπρου, όπως αποτυπώνονται στα λογοτεχνικά κείμενα, με εκείνα άλλων σύγχρονων κοινωνιών 3. ερμηνεία των κειμένων της κυπριακής λογοτεχνίας με βάση τα ιδιαίτερα γεωφυσικά, ανθρωπολογικά, ιστορικά δεδομένα του νησιού		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑΔΙΑΣ
Κ. Μόντης, <i>Τρίτο Γράμμα στη μητέρα,</i> ζ' (συνέχεια)	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι στην πολιτισμική τους κληρονομιά και στα στοιχεία που συνθέτουν την εθνική τους ταυτότητα.	<ol style="list-style-type: none"> 1. οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του κόσμου της Κύπρου 2. ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις παραδόσεις του ελληνικού κόσμου και στις παραδόσεις άλλων λαών	<p>κείμενο αξιοποιώντας εφαρμογές, όπως το bookcreator, comicstripcreator κ.ά.) (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ. 17)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Με βάση το περιεχόμενο του ποιήματος, μπορούν να αναζητήσουν φωτογραφίες στο διαδίκτυο που θα μπορούσαν να συσχετιστούν με αυτό, καθώς και μουσική που θα ταίριαζε υφολογικά με το ποίημα. ➤ Προτείνεται να γράψουν στο συγγραφικό τους σημειωματάριο μονολεκτικά, τα πρώτα συναισθήματα που τους προκαλεί το ποίημα.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά κ.ά. προβλήματα, παλαιότερα και σύγχρονα.	<ol style="list-style-type: none"> 1. τα κοινωνικο-ιστορικά προβλήματα που προσεγγίζουν τα λογοτεχνικά κείμενα 2. η σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία και την ιστορία και ο τρόπος με τον οποίο αυτά επηρεάζουν τον άνθρωπο 3. σύγχρονα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής του ανθρώπου		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν την ικανότητα να ενεργούν ως υπεύθυνοι πολίτες.	<ul style="list-style-type: none"> • αποτελεσματική συνδιαλλαγή με άλλους σε θέματα κοινού ή δημόσιου ενδιαφέροντος • διαμόρφωση υπεύθυνης και εποικοδομητικής στάσης στη βάση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων • υποστήριξη της κοινωνικής και		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Κ. Μόντης, <i>Τρίτο Γράμμα στη μητέρα,</i> ζ' (συνέχεια)		πολιτισμικής πολυμορφίας, της ισότητας των φύλων και της κοινωνικής συνοχής, των βιώσιμων τρόπων ζωής, της προώθησης ενός πολιτισμού ειρήνης και μη-βίας, καθώς και της ετοιμότητας για σεβασμό της ιδιωτικότητας των άλλων και για την ανάληψη ευθύνης για το περιβάλλον		
Παντελής Μηχανικός, «Ονήσιλος» (ΚΚΛ Β', σ. 197)	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	- η « φωνή που μιλάει » (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα: α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που μένει να ανιχνευθεί	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της βιβλιογραφίας και του διαδικτύου για καλύτερη γνωριμία με το έργο του Π. Μηχανικού, π.χ. μελέτες για τον τρόπο γραφής/την ποιητική του, την επιλογή και την ανάδειξη θεμάτων που απασχολούν τον ποιητή, κριτικές για το έργο του κ.ά. ➤ Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project: α) Να μελετήσουν ποιήματα που προβάλλουν μορφές που ανάγονται σε σύμβολα αγωνιστικότητας (π.χ. Τ. Σινόπουλος, «Ο καιόμενος»), β) να	2
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη σημασία	1. η μεταφορική σημασία των λέξεων		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Π. Μηχανικός, «Ονήσιλος» (συνέχεια)	του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων 2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. ο Οδυσσέας, η Ελένη, τα τείχη) 3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης	αναζητήσουν ποιήματα Κύπριων και Ελλήνων ποιητών που πραγματεύονται το θέμα της ευθύνης των πνευματικών ανθρώπων και γενικά του λαού απέναντι στα μεγάλα ιστορικά γεγονότα. (Βλ. ΔΔΒΜ 40, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης, σε συνάρτηση με το μάθημα της Ιστορίας, να διερευνήσουν την αρχαία κυπριακή Ιστορία και τη σύγχρονη του Μηχανικού ιστορική πραγματικότητα ως αφορμή και με στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικών με την ιστορικότητα ου διδακτέου ποιήματος. ➤ Μελέτη των τρόπων με τους οποίους τα ιστορικά/πολιτικά/κοινωνικά δεδομένα αποτελούν το «χαλί» του λογοτεχνικού κειμένου, πάνω στο οποίο τοποθετούνται η πλοκή, τα γεγονότα, οι λογοτεχνικοί χαρακτήρες, η οπτική γωνία. (βλ.	
	• Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	1. σημσιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και 2. συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)		
	• Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στη λογοτεχνία «του εμείς» και την	Ο <i>επικός-ηρωικός</i> χαρακτήρας της ποίησης «του εμείς» και ο <i>λυρικός</i> χαρακτήρας της ποίησης «του εγώ»		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Π. Μηχανικός, «Ονήσιλος» (συνέχεια)	ατομικότητα στη λογοτεχνία «του εγώ».		<p>ΔΕΕ 27)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, να επιχειρηματολογούν για τον ρόλο και την στάση που πρέπει να τηρούν οι πνευματικοί άνθρωποι σε κρίσιμες ιστορικές περιόδους. (Βλ. ΔΔΒΜ 41, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, να αναπτύξουν σε δοκιμακό λόγο την άποψή τους για τη σημασία των διαχρονικών συμβόλων ήθους και αγωνιστικότητας σε μια εποχή ηθικής ρευστότητας και αποπροσανατολισμού. (Βλ. ΔΕΕ 26) ➤ Στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής, δυνατότητα γραφής ενός δικού τους ποιήματος στο οποίο θα είναι εμφανής η συνομιλία με την ποίηση του Π. Μηχανικού. ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στοιχεία θεατρικότητας στο λογοτεχνικό κείμενο. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. σύγκρουση χαρακτήρων (ήθος) 2. σκηνικό (χώρος, χρόνος, 3. ενδυματολογικός κώδικας 4. έμμεσες σκηνικές οδηγίες 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική / συλλογική συνείδησή τους. 	<ul style="list-style-type: none"> - το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία - η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.το ιστορικό και γραμματολογικό πλαίσιο των λογοτεχνικών κειμένων 2.τρόποι με τους οποίους η εποχή στην οποία δημιουργούνται τα λογοτεχνικά επηρεάζει τη μορφή και το περιεχόμενό τους 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιλαμβάνονται τη διαλεκτική σχέση της κυπριακής λογοτεχνίας με την 	<ul style="list-style-type: none"> - συνανάγνωση κειμένων Ελλήνων λογοτεχνών με κείμενα της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας λογοτεχνίας 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑΔΙΑΣ
Π. Μηχανικός, «Ονήσιλος» (συνέχεια)	ευρύτερη νεοελληνική λογοτεχνία, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια	- παραλληλισμός των γνωρισμάτων της κοινωνίας της Κύπρου, όπως αποτυπώνονται στα λογοτεχνικά κείμενα, με εκείνα άλλων σύγχρονων κοινωνιών - ερμηνεία των κειμένων της κυπριακής λογοτεχνίας με βάση τα ιδιαίτερα γεωφυσικά, ανθρωπολογικά, ιστορικά δεδομένα του νησιού	αφορμή το ποίημα που διάβασαν, όπως δημιουργία ζωγραφικών πινάκων ή συνθέσεων (η μορφή του Ονήσιλου ή η υπερρεαλιστική εικόνα που περιγράφεται στο ποίημα), με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ.17) ➤ Δυνατότητα αναζήτησης στον κυπριακό Τύπο πληροφοριών για τη δεκαετία 1964 -1974 στην οποία αναφέρεται το ποίημα. ➤ Σύνθεση - με τη μορφή ψηφιακής αφήγησης - του ποιήματος, με αξιοποίηση εφαρμογών, όπως το bookcreator, comicstripcreator κ.ά.). (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ. 17)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι στην πολιτισμική τους κληρονομιά και στα στοιχεία που συνθέτουν την εθνική τους ταυτότητα.	1.οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του κόσμου της Κύπρου 2.ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις παραδόσεις του ελληνικού κόσμου και στις παραδόσεις άλλων λαών		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν την ικανότητα προσδιορισμού, κατανόησης, έκφρασης, δημιουργίας και ερμηνείας των εννοιών, των αισθημάτων, των περιστατικών των απόψεων και των τρόπων με τους οποίους η λογοτεχνία επεξεργάζεται και ανασυγκροτεί την	<ul style="list-style-type: none"> • σύλληψη νοήματος/νοημάτων • αναδιήγηση περιεχομένου • προσδιορισμός νοημάτων, θεμάτων, δομικών στοιχείων, αφηγηματικών τεχνικών, σημάτων λόγου, συμβόλων • επεξήγηση, ανεύρεση «κρυμμένων» νοημάτων, διασαφήνιση / σχολιασμός λέξεων, φράσεων, χωρίων		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Π. Μηχανικός, «Ονήσιλος» (συνέχεια)	πραγματικότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • αναγνώριση και χρήση διαφορετικών πηγών, έρευνα, συλλογή και επεξεργασία πληροφοριών, χρήση βοηθημάτων • προφορική και γραπτή διατύπωση απόψεων και επιχειρημάτων, δημιουργική γραφή και λογοτεχνική δημιουργία		
Κυριάκος Χαραλαμπίδης, «Στα στέφανα της κόρης του» (ΚΝΕΛ Γ', σ. 118)	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τα βασικά μορφικά χαρακτηριστικά της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης και να τα διαχωρίζουν από τη νεωτερική - μοντέρνα ποίηση.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Γνωρίσματα της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης: ποικιλία αριθμού συλλαβών και μετρικών επιλογών (ιαμβικός, τροχαϊκός, αναπαιστικός, μεσοτονικός), «ασύμμετρη» ποιητική σύνταξη (υπερβατό, επίταξη επιθέτου, διασκελισμός, κλονισμός ή άρση τομής) 2. Γνωρίσματα της νεωτερικής-μοντέρνας ποίησης: -ελεύθερος στίχος -έλλειψη μέτρου – ομοιοκαταληξίας -συχνά το ποίημα προσεγγίζει τον	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Συστηματική συνανάγνωση με το ποίημα «Της εισβολής» του Κ. Μόντη (ΚΚΛ Β', σ. 186). Ενδεικτικοί άξονες συνανάγνωσης: α) Δείκτης 6: Ποιητικά σύμβολα και συγκινησιακή φόρτιση λέξεων, β) Δείκτης 24: Ιστορικότητα λογοτεχνικών κειμένων (Τραγωδία 1974). Μπορεί, επιπλέον, να γίνει απλή συνανάγνωση του ποιήματος με το ποίημα του Α. Παστελλά «Του Χρυσοσώτηρου». ➤ Δυνατότητα αξιοποίησης της εκτενούς βιβλιογραφίας και του	2

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Κ. Χαραλαμπίδης, «Στα στέφανα της κόρης του» (συνέχεια)		πεζό λόγο, κυριαρχία εικόνας -αμφισημία ή πολυσημία -άλογη αλληλουχία των νοημάτων (=σκοτεινότητα) -εικόνες άλογες ή και σύμβολα που δεν μπορούν να αναχθούν σε καθολική αναγνώριση και αποδοχή κ.ά.	διαδικτύου για καλύτερη γνωριμία με το έργο του Κ. Χαραλαμπίδη, π.χ. ακρόαση ανάγνωσης του ποιήματος, συζητήσεις για τον τρόπο γραφής/την ποιητική του, την επιλογή και την ανάδειξη θεμάτων που απασχολούν τον ποιητή, κριτικές για το έργο του κ.ά.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	- η « φωνή που μιλάει » (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα: α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που μένει να ανιχνευθεί	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δυνατότητα ακρόασης του ποιήματος (Απαγγελία: Κ. Χαραλαμπίδης): https://www.youtube.com/watch?v=6dyQV-rvBeo ➤ Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project: α) Να μελετηθούν τα ποιήματα που ανήκουν στην ποιητική συλλογή <i>Θόλος</i> και να εξαχθούν συμπεράσματα τόσο για τη θεματική όσο και τα χαρακτηριστικά της ποίησης του Κ. Χαραλαμπίδη. β) να αναζητηθούν άλλα ποιήματα Κύπριων ποιητών που πραγματεύονται το θέμα των αγνοουμένων και γενικότερα της	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη σημασία	1. η μεταφορική σημασία των λέξεων		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ	
Κ. Χαραλαμπίδης, «Στα στέφανα της κόρης του» (συνέχεια)	του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων 2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες/συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. ο Οδυσσέας, η Ελένη, τα τείχη) 3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης	τουρκικής εισβολής του '74 και να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με τους άξονες που προσεγγίζουν καθώς και με τις εκφραστικές τους επιλογές. (Βλ. ΔΔΒΜ 40, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, να επιχειρηματολογούν για το θέμα της βίαιης εκδίωξης από την πατρίδα: ο εκτοπισμός των κατοίκων της Κύπρου μετά την τουρκική εισβολή, τα κύματα των προσφύγων που είναι το αποτέλεσμα πολέμων και πολιτικής αστάθειας σε πολλές χώρες στις μέρες μας. (Βλ. ΔΔΒΜ 41, σ. 18) ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, οι μαθητές/-τριες έχουν τη δυνατότητα, λ.χ., να αναπτύξουν σε δοκιμακό λόγο την άποψή τους για τις παρεπόμενες πληγές από την τραγωδία της τουρκικής εισβολής του '74 και να αναφερθούν στις αξίες και τα ιδανικά από τα οποία πρέπει να διαπνέονται οι σύγχρονοι		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	1. σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και 2. συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλευτο, ομοιοκάταρκτο, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)			
	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν στα κείμενα κώδικες αμφισημίας, όπως η ειρωνεία, και να διακρίνουν με ποιον τρόπο ανατρέπουν το	1. ειρωνεία (έχει διττή όψη, καθώς αποκαλύπτει την αντίθεση ανάμεσα στο είναι και το φαίνεσθαι, στα λόγια και τα έργα, στο πρόσωπο			

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Κ. Χαραλαμπίδης, «Στα στέφανα της κόρης του» (συνέχεια)	έκδηλο νόημα του κειμένου.	και το προσωπείο)	νέοι, έτσι ώστε να διατηρήσουν άσβεστη τη μνήμη και τον πόθο της επιστροφής στην κατεχόμενη γη μας. (Βλ. ΔΕΕ 26)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν στοιχεία θεατρικότητας στο λογοτεχνικό κείμενο.	<ol style="list-style-type: none"> 1. σύγκρουση χαρακτήρων (ήθος) 2. σκηνικό (χώρος, χρόνος, 3. ενδυματολογικός κώδικας 4. έμμεσες σκηνικές οδηγίες	➤ Στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής, δυνατότητα γραφής ενός δικού τους ποιήματος στο οποίο θα είναι εμφανής η συνομιλία με την ποίηση του Κυρ. Χαραλαμπίδη	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική /συλλογική συνείδησή τους.	- το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία - η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων	➤ Μελέτη των τρόπων με τους οποίους τα ιστορικά / πολιτικά / κοινωνικά δεδομένα αποτελούν το «χαλί» του λογοτεχνικού κειμένου, πάνω στο οποίο τοποθετούνται η πλοκή, τα γεγονότα, οι λογοτεχνικοί χαρακτήρες, η οπτική γωνία. (βλ. ΔΕΕ 27)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.	-το ιστορικό και γραμματολογικό πλαίσιο των λογοτεχνικών κειμένων - τρόποι με τους οποίους η εποχή στην οποία δημιουργούνται τα λογοτεχνικά επηρεάζει τη μορφή και το περιεχόμενό τους	➤ Δυνατότητα συζήτησης για τον διάλογο λογοτεχνίας – ιστορίας με βάση τα ιστορικά ποιήματα του Κυρ. Χαραλαμπίδη	
<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιλαμβάνονται τη διαλεκτική σχέση της κυπριακής λογοτεχνίας με την ευρύτερη νεοελληνική λογοτεχνία, την ευρωπαϊκή και	- συνανάγνωση κειμένων Ελλήνων λογοτεχνών με κείμενα της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας λογοτεχνίας - παραλληλισμός των γνωρισμάτων της	➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το ποίημα που διάβασαν,		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Κ. Χαραλαμπίδης, «Στα στέφανα της κόρης του» (συνέχεια)	την παγκόσμια	κοινωνίας της Κύπρου, όπως αποτυπώνονται στα λογοτεχνικά κείμενα, με εκείνα άλλων σύγχρονων κοινωνιών - ερμηνεία των κειμένων της κυπριακής λογοτεχνίας με βάση τα ιδιαίτερα γεωφυσικά, ανθρωπολογικά, ιστορικά δεδομένα του νησιού	όπως δημιουργία ζωγραφικών πινάκων ή συνθέσεων (τα πρόσωπα ή το σκηνικό που περιγράφεται στο ποιήμα) ή ταινίας μικρού μήκους, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ.17) ➤ Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, να αναζητήσουν παραδείγματα άλλων μορφών τέχνης που έχουν αποδώσει το δράμα των αγνοουμένων (π.χ. ζωγραφικοί πίνακες, τραγούδια, γλυπτά κ.ά.). ➤ Σύνθεση - με τη μορφή ψηφιακής αφήγησης - του ποιήματος, αξιοποιώντας εφαρμογές όπως το bookcreator, comicstripcreator κ.ά.). (Βλ. ΔΔΒΜ 39, σ. 17) ➤ Δυνατότητα δραματοποίησης του ποιήματος.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται απέναντι στην πολιτισμική τους κληρονομιά και στα στοιχεία που συνθέτουν την εθνική τους ταυτότητα.	1.οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του κόσμου της Κύπρου 2. ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις παραδόσεις του ελληνικού κόσμου και στις παραδόσεις άλλων λαών		
	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύσσουν την ικανότητα προσδιορισμού, κατανόησης, έκφρασης, δημιουργίας και ερμηνείας των εννοιών, των αισθημάτων, των περιστατικών των απόψεων και των τρόπων με τους οποίους η λογοτεχνία επεξεργάζεται και ανασυγκροτεί την πραγματικότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • σύλληψη νοήματος/νοημάτων • αναδιήγηση περιεχομένου • προσδιορισμός νοημάτων, θεμάτων, δομικών στοιχείων, αφηγηματικών τεχνικών, σχημάτων λόγου, συμβόλων • επεξήγηση, ανεύρεση «κρυμμένων» νοημάτων, διασαφήνιση/σχολιασμός λέξεων, φράσεων, χωρίων • αναγνώριση και χρήση		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ Διδακτέα	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ. ΔΙΑ/ΔΙΑΣ
Κ. Χαραλαμπίδης, «Στα στέφανα της κόρης του» (συνέχεια)		διαφορετικών πηγών, έρευνα, συλλογή και επεξεργασία πληροφοριών, χρήση βοηθημάτων <ul style="list-style-type: none"> προφορική και γραπτή διατύπωση απόψεων και επιχειρημάτων, δημιουργική γραφή και λογοτεχνική δημιουργία		
Λογοτεχνικό Βιβλίο (συνέχεια από Α΄ Τετράμηνο)				(4 περίοδοι)
Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος, <i>Αστροφεγγιά</i>	Για τους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας, βλ. <i>Βιβλίο Εκπαιδευτικού</i> , https://sch.cy/sm/371/astrofengia_odigos_ekpaideftikou.pdf (σσ. 49-52).			4
Συνθετικές εργασίες (projects): 1 περίοδος				
Επαναλήψεις – Διαγωνίσματα: 2 περίοδοι				